20 ԱՊՐԻԼ 2005 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 70 (3236)

Ազգ
Azg

Լեհաստանն ընդունեց Հայոց ցեղասպանությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Լեհաստանի Սեյմն այսօր ընդունել է Հայոց ցեղասպանությունը: Լեհաստանում ՀՀ դեսպան Աշոտ Հովակիմյանի խոսքերով, Լեհաստանի խորհրդարանը միաձայն ընդունել է հայտարարություն, որով դատապարտում է Հայոց ցեղասպանությունը Օսմանյան Թուրքիայում:

Ընդունված հայտարարության մեջ նշվում է, որ Սեյմը հարգանքի տուրք է մատուցում Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ Թուրքիայում հայ բնակչության նկատմամբ կատարված ցեղասպանության զոհերի հիշատակին: Նշվում է, որ այդ ոճրագործության զոհերի հիշատակը հարգելն ու հանցագործությունը դատապարտելը ողջ մարդկության, պետությունների ու բարի կամքի տեր մարդկանց բարոյական պարտականությունն է:

Հայտարարության նախագիծը մեկ ամիս առաջ երկու ընդդիմադիր կուսակցությունների ներկայացուցիչների կողմից հանձնվել է Սեյմի նախագահին: Նախագիծը նախօրեին կայացած քննարկումներից հետո, այսօր դրվել է քվեարկության եւ միաձայն ընդունվել:

Գերմանացի պապ՝ Բենեդիկտ 16-րդ

Ապրիլի 15-ին «Ազգը», վկայակոչելով «Ֆրանսպրեսին», տեղեկացնում էր. «Պապական գահի գլխավոր հավակնորդը Յոզեֆ Ռատցինգերն է»: Երեկ երեկոյան, Երեւանի ժամանակով ժամը 9-ին, սպիտակ ծուխը բարձրացավ Վատիկանի ծխնելույզից, որին հետեւեցին զանգերը՝ ավետելով Հռոմի կաթոլիկ եկեղեցու 266-րդ առաջնորդի՝ նոր պապի ընտրությունը: Քիչ հետո, Սբ. Պետրոսի հրապարակում ցնծությամբ հորդող բազմության առաջ պատշգամբից երեւաց նորընտիր պապը՝ Յոզեֆ Ռատցինգերը, որն իր համար ընտրել էր Բենեդիկտ 16-րդ անունը:

Նորընտիր պապը 78 տարեկան է: Ծնվել է 1927 թ. ապրիլի 16-ին, Գերմանիայի Մարկտլ Ամ Ինն քաղաքում: Կարդինալ է նշանակվել 1977 թ.-ին, Պողոս 6-րդի կողմից: Տիրապետում է 10 լեզուների: Վերջին 1000 տարվա ընթացքում նա գերմանական ծագումով առաջին պապն է, իրենից առաջ 7 գերմանացիներ բազմել են նույն գահին:

Ինչպես գրել էինք նախապես, Յոզեֆ Ռատցինգերը համարվում է կաթոլիկ եկեղեցու «պահպանողական» դասի գլխավոր ներկայացուցիչը: Եկեղեցու ներսում «առաջադիմականները» նրան նույնիսկ «մեծ ինկվիզիտոր» են համարում: Ենթադրվում է, որ նրա իշխանության շրջանում շեշտը միշտ դրված կլինի կաթոլիկության ուսմունքի դոգմաների վրա:

Բենեդիկտ 16-րդի ընտրությունից անմիջապես հետո սկսվեցին տարբեր մեկնաբանությունները նրա անձի մասին: Առաջին մեղադրանքն այն էր, որ նա 2-րդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ հարել է նացիստական երիտասարդական շարժմանը, իսկ հայրը ծառայել է նացիստներին: Երկրորդ՝ որ նա շարունակելու է իր նախորդի ընդդիմությունը սեռային պահպանակների (կոնդոմ) օգտագործմանը:

ՍԱՄԻԼԻՍ

«Հայաստանը պատրաստ է վերականգնել կապերն Անկարայի հետ առանց նախապայմանների»

Սերժ Սարգսյանը կողմ է ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությանը, քանի որ «դա բխում է մեր շահերից»

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

PHOTOLURE

Անվտանգության խորհրդի քարտուղար, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը կարծում է, որ «մենք պատրաստ ենք Անկարայի հետ վերականգնել հարաբերությունները առանց նախապայմանների»: «Սա չի նշանակում, որ Թուրքիան չպետք է ճանաչի ցեղասպանությունը, Ղարաբաղի հարցում (պետք է) փոխի ադրբեջանամետ դիրքորոշումը», ասաց նա երեկ Մամուլի ազգային ակումբում կազմակերպված մամուլի ասուլիսում:

«Ես կողմ եմ Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցությանը: Դա բխում է մեր շահերից», ասաց Սարգսյանը՝ պարզաբանելով, որ ԵՄ-ին անդամակցելու գործընթացում Անկարան պարտավորված կլինի լուրջ բարեփոխումներ կատարել իր ներքին եւ արտաքին քաղաքականության մեջ: «Երկիրը, որը ձգտում է դեպի ԵՄ-ը, չի կարող Հայաստանին պահել շրջափակման մեջ», ասաց նա՝ հավելելով, որ Թուրքիան կճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը:

Սարգսյանը համաձայն չէ այն տեսակետին, որ ինքը վերջերս է սկսել խոսել ԼՂ հարցում փոխզիջումների մասին: Նախարարն ասաց, որ «ի սկզբանե խոսել եմ ԼՂ խնդիրը փոխզիջումներով լուծելու մասին, լուծման այլ տարբերակներ չեմ տեսնում»: Պաշտպանության նախարարը հերթական անգամ հստակ նշեց փոխզիջման սահմանները. ԼՂՀ-ն չի կարող լինել Ադրբեջանի ենթակայության տակ, չի կարող լինել անկլավ եւ պետք է պահպանի ցամաքային սահմանները Հայաստանի հետ:

Տես էջ 2

Ապրիլի 24-ին քույր եկեղեցիները հիշատակելու են Հայոց ցեղասպանությունը

«Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի (ԵՀԽ) կենտրոնական գրասենյակից տեղեկացնում են, որ ԵՀԽ-ն կոչ է անում իր անդամ եկեղեցիներին սույն թվականի ապրիլի 24-ին հիշատակելու Հայոց ցեղասպանությունը», ասվում է Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի միջեկեղեցական հարաբերությունների բաժնից ստացված հաղորդագրության մեջ:

Ապրիլի 11-ին, նամակ հղելով Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսին, ԵՀԽ գլխավոր քարտուղար դոկտոր Սամուել Կոբիան նշել է. «Ապրիլի 24-ին եկեղեցիների համագործակցությունը, վերառաքելով բարեխոսական աղոթքներ, աշխարհին հիշեցնելու է Աստվածաշնչի հետեւյալ խոսքերը. «Երանի խաղաղարարներին, քանի որ նրանք Աստծո զավակներ պիտի կոչվեն»:

Հայաստանից Վրաստան արտահանվող էլեկտրաէներգիան թերեւս թանկանա

Հայրենական արտահանողները մտահոգված են

Հայաստանի «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիան» մտադիր է բարձրացնել Վրաստան արտահանվող էլեկտրաէներգիայի սակագինը, հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը: Ընկերության գլխավոր տնօրենի տեղակալ Մելս Հակոբյանն ասել է, որ դրամի նկատմամբ ամերիկյան դոլարի արժեզրկումը ստիպում է ընկերությանը բարձրացնել էլեկտրաէներգիայի սակագները: Ներկայումս ընկերությունը 1 կվտ.ժ էլեկտրաէներգիան հարեւան հանրապետությանն է վաճառում 2,75 ցենտով:

Արտաշատի պահածոների գործարանի գլխավոր տնօրեն **Սերգո Կարապետյանն**, ըստ «Ռեգնում» գործակալության, ասել է, որ եթե ամերիկյան դոլարի արժեզրկումը շարունակվի, ապա ընկերությունը կկրի վիթխարի վնասներ եւ կկանգնի փասփ առաջ: «Մենք ի վիճակի չենք մեր ապրանքների գները բարձրացնել այն երկրներում, որտեղ դրանք առաքվում են, քանի որ ազգային արժույթի արժեւորման նման տեմպերով միտումները նկատվում են միայն Հայաստանում», ասել է նա:

Հայ-ամերիկյան համատեղ «Արաքս-գոլդ» ընկերության գլխավոր տնօրեն **Միսակ Մայիլյանն** իր հերթին նշել է, որ ընկերության կորուստները մի քանի տասնյակ հազար դոլարներ են: «Ռեգնումը» մեջբերում է Հայաստանի առեւտրարդյունաբերական պալատի նախագահ Մարտին Սարգսյանի խոսքերը, համաձայն որի՝ դոլարի արժեզրկումը չի կարող չանհանգստացնել տեղական արտադրողներին, հատկապես արտահանողներին:

Ոսկու հանքախորշի փլուզումից զոհվել է երկու հանքափոր

Արտակարգ իրավիճակների վարչության լրատվական կենտրոնից տեղեկացանք, որ ապրիլի 18-ին, ժամը 13.30-ին ահազանգ է ստացվել, որ Մեղրաձորի ոսկու հանքի հորատանցքերից մեկում տեղի է ունեցել փլուզում: Դեպքի վայր մեկնած Կոտայքի մարզի փրկարարները, Երեւանից ԱԻՎ արագ արձագանքման փրկարար ջոկատը եւ ճգնաժամային կառավարման կենտրոնի հերթապահ խմբերը տեղում պարզել են, որ Մեղրաձոր-Փյունիկ հատվածի հանքախորշում՝ 1650 մետր խորության մեջ մետաղյա ամրակապը վնասվել է: Երկու հանքափորներ փորձել են վերականգնել ամրակապը, սակայն տեղի է ունեցել փլուզում, որի տակ է մնացել Մեղրաձորի բնակիչ, 1969 թ. ծնված Գառնիկ Գեւորգյանը: Ընկերոջն օգնության է շտապել Հրազդանի Վանատուր թաղամասի բնակիչ, 1978 թ. ծնված Արտյոմ Բարսեղյանը: Այդ պահին տեղի է ունեցել երկրորդ փլուզումը, Արտյոմ Բարսեղյանը տեղում զոհվել է: Մեղրաձորի ոսկու հանքի փրկարարները հանքախորշից դուրս են բերել տուժած հանքափորներին: Հիվանդանոց տեղափոխելու ճանապարհին մահացել է հանքափոր Գառնիկ Գեւորգյանը: Հարուցվել է քր. գործ:

Մ. Մ.

Հայրենակիցնե՛ր.

Ս. թ. ապրիլի 20-ին, ժամը 14:00-ին Սեւան քաղաքի մշակույթի տան տարածքում կկայանա «Նոր ժամանակներ» կուսակցության նախագահ Արամ Կարապետյանի հանդիպումը Սեւան քաղաքի հասարակայնության հետ:

Ապրիլի 22-ին, ժամը 13:30-14:15 ՀՀ-ում գործող 8 դեսպանատների մոտ ՆԺԿ-ն կազմակերպելու է միաժամանակյա ակցիա՝ Հայոց մեծ եղեռնի զոհերի ոգեկոչման առթիվ:

ԿԱՊ

Ապրիլի 25-ից «Արմենտելը» ինտերնետ հեռախոսակապ կմատուցի

Իսկ «Վ-Տելեկոմի» հետ պայմանագիր կկնքի երկու շաբաթում

Ինտերնետ հեռախոսակապով Մոսկվա եւ ԱՄՆ զանգահարելու համար «Արմենտելը» կգանձի 69 դրամ 1 րոպեի դիմաց, չնայած ընկերությունը կարող էր այդ սակագինը սահմանել մինչեւ 100 դրամ: Այս մասին երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ ասաց «Արմենտելի» գլխավոր գործադիր տնօրեն Վասիլիս Ֆետսիսը: Նա տեղեկացրեց, որ այդ կապը կլինի որակյալ, էժան եւ հարմարավետ: Այդ նպատակով ընկերությունը թողարկել է քարտեր 2500, 5000 եւ 10000 դրամ արժողությամբ: Խոսակցությունների համար վարձավճարը կգանձվի ըստ վայրկյանների: Սակագներն արդեն հաստատվել են կարգավորող մարմնի կողմից եւ հստակեցված է ներդրումային ծրագիրը:

Ինտերնետ հեռախոսակապից օգտվել կարելի է ինչպես թվային կայաններից, այնպես էլ անալոգայինից, եթե վերջինս ունի միջքաղաքային գիծ դուրս գալու հնարավորություն: Սակայն հեռախոսները պետք է լինեն տեղնային: Սկավառակային հեռախոսներով հնարավոր չէ օգտվել կապի այդ տեսակից:

Ինչ ճակատագիր է սպասում ինտերնետ հեռախոսակապի մյուս ընկերություններին. Վասիլիս Ֆետսիսը նշեց, որ ծառայության այս տեսակը նոր լիցենզիայով «Արմենտելի» բացառիկ իրավունքն է: Սակայն նա չբացառեց ապագայում այս ոլորտի մյուս կազմակերպությունների հետ առեւտրային պայմանագրերի կնքումը: Վասիլիս Ֆետսիսը հայտնեց, որ կարգավորող մարմինը պետք է վերահսկի շուկան:

Ներկաներին հետաքրքրում էր նաեւ բջջային կապի երկրորդ օպերատոր «Վ-Տելեկոմի» հետ պայմանագրի կնքման ժամկետը: Այս առթիվ գլխավոր գործադիր տնօրենը տեղեկացրեց, որ փոխկապակցման պայմանագրի բոլոր վիճելի կետերի վերաբերյալ կողմերն անցյալ շաբաթ համաձայնության են եկել: Նրանք պատրաստված էին դա անել, քանի որ չպայմանավորվելու դեպքում սակագներ կսահմաներ կարգավորող մարմինը: Վասիլիս Ֆետսիսը հայտնեց նաեւ, որ առաջիկա երկու շաբաթում վերջնական պայմանագիրը կստորագրվի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԵՄ ինտեգրման առաջադրանքներ ու խրախույսներ Հայաստանին

Ապրիլի 13-14-ը Ստրասբուրգում կայացած Եվրամիություն-Հայաստան խորհրդարանական համագործակցության հանձնաժողովի 7-րդ նիստին Հայաստանը մասնակցել է ներկայացուցչական կազմով: Հայկական պատվիրակության յուրաքանչյուր անդամ ներկայացրել էր որոշակի ոլորտի առնչվող ելույթ: Երկօրյա աշխատանքային նիստերն ընթացել են Իսլեր Բեգենի (Կանաչներ/ECA, Ֆրանսիա) եւ Արմեն Ռուստամյանի համանախագահությամբ: Հանձնաժողովի հայկական կողմի անդամները երեկ խորհրդարանում ասուլիս էին հրավիրել ու տեղեկացրին, որ Եվրոմիություն-Հայաստան խորհրդարանական հանձնաժողովն ընդունել է հայտարարություն եւ առաջարկություններ համագործակցության եւ գործընկերության համաձայնագրի 89-րդ հոդվածի համաձայն: Փաստաթղթում որեւէ անբարենպաստ ձեւակերպում չկա: Հանձնաժողովը վերահաստատել է Հայաստանի խիստ եվրոպական հակվածությունն ավելի սերտորեն եվրոպական կառույցներին ինտեգրվելու: Գործընկերության եւ համագործակցության երկարաժամկետ հանձնառության վրա հիմնված ԵՄ-Հայաստան հարաբերությունների ամրապնդում է ակնկալում հանձնաժողովը:

Հայտարարությունում ընդգծում է, որ տարածաշրջանային լիարժեք համագործակցության վերականգնումը կարեւոր քայլ է Հարավային Կովկասի երկրների՝ եվրոպական կառույցներին ինտեգրման գործում եւ հորդորում է տարածաշրջանի բոլոր երկրներին չխանգարել երբեք պետությունների մերձեցման քայլերին՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորմանը որպես այլ ոլորտներում համագործակցության համար նախապայման ներկայացնելով: Հայտարարության տեքստում կարեւորվում է ԼՂ խնդրի կարգավորմանը միջազգային ներգրավվածության անհրաժեշտությունը, իսկ կարգավորումը հանձնաժողովը տեսնում է բանակցություններին ԼՂ ժողովրդի մասնակցությամբ ԼՂ ապագա կարգավիճակի մասին եւ ԼՂ ժողովրդի ու փախստականների անվտանգության հստակ, հիմնարար երաշխիքներ ներառող համաձայնությամբ:

Հանձնաժողովը, վերահաստատելով իր ամուր աջակցությունը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման խնդրին նաեւ ԵՄ հատուկ ներկայացուցչի միջոցով, կարգավորումը տեսնում է բանակցությունների միջոցով եւ հիմք է ընդունում միջազգային իրավունքի սկզբունքներն ու նորմերը, ներառյալ ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքը եւ փոքրամասնությունների իրավունքների հարգումը: Հանձնաժողովի ընդունած հայտարարությունում նշվում է նաեւ, որ ԼՂ չլուծված կարգավիճակը չպետք է խոչընդոտի միջազգային հանրությանը հարգելու այդ տարածքում ապրող ժողովրդի մարդու հիմնարար իրավունքներն ու ազատությունները: Հանձնաժողովը դատապարտում է ուժի կիրառման կամ այդ սպառնալիքով ԼՂ հարցի լուծումը:

ԵՄ-Հայաստան խորհրդարանական համագործակցության հանձնաժողովը հորդորում է Անկարային համապատասխանել ԵՄ անդամակցության թեկնածուի իր կարգավիճակին եւ անհրաժեշտ քայլեր ձեռնարկել Հայաստանի հետ բարիդրացիական կապեր ու դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելու ուղղությամբ, ինչպես նաեւ բացել ցամաքային սահմանը հնարավորինս շուտ:

Բացի ԼՂ հիմնահարցի կարգավորման խնդրից եւ հայ-թուրքական հարաբերություններից, հանձնաժողովն իր հայտարարությունում անդրադարձել է նաեւ երկրի տնտեսական, բնապահպանական եւ մյուս ոլորտներին: Վերահաստատել է իր տեսակետը Մեծամորի ատոմակայանը փակելու առնչությամբ եւ ընդգծել, որ դա պետք է արվի միմիայն այլընտրանքային, հուսալի, տարբերակված եւ անվտանգ էներգետիկ աղբյուրների գործարկման դեպքում ու միջազգային դոնորների գործուն օժանդակությամբ: Այս համատեքստում հանձնաժողովը ողջունելի է համարում Իրան-Հայաստան գազամուղի հայկական մասի շինարարական աշխատանքների սկիզբը, որ մեկնարկել է նախորդ տարի նոյեմբերի 30-ին:

Կարեւորվել է նաեւ այս տարվա հունվարի 1-ից Նիդեռլանդների արտաքին գործերի նախարարության կողմից ֆինանսավորվող «Ժամկետանց թունաքիմիկատների սուր ռիսկերի վերացումը Մոլդովայում, Հայաստանում եւ Վրաստանում» ծրագրի լիարժեք իրականացումը: Հանձնաժողովը ողջունելի է համարում Հայաստանի ավանդը Թբիլիսիի եվրոպական տարածաշրջանային բնապահպանության գրասենյակի աշխատանքներում եւ հայկական կողմի ցանկությունը՝ ընդլայնել ԵՄ-ի հետ համագործակցությունը գիտության, կրթության եւ տեխնոլոգիաների ոլորտներում: Հայտարարության նման կառույցը հատկապես կարեւորվում է ապրիլի 25-ին տարածաշրջանի երեք երկրներին ներկայացնելիք գործունեության ծրագրի համապատկերում:

ՀՀ սահմանադրության փոփոխությունների հարցը ԵԽ ԽՎ-ում եկող հինգշաբթի

Ամենայն հավանականությամբ ԵԽ ԽՎ օրակարգում կներառվի ՀՀ սահմանադրության փոփոխությունների հարցը: Երեկ նման կարծիք հայտնեց Արմեն Ռուստամյանը եւ ենթադրեց, որ այն կքննարկվի եկող հինգշաբթի: Ըստ նրա, հարցի քննարկումը հայկական կողմին չպետք է մտահոգի, չնայած ադրբեջանական կողմը հնարավորությունը բաց չի թողնի Հայաստանի վրա ցեխ շպրտելու եւ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հետ կապելու: Սակայն նման իրավիճակներում, Ռուստամյանի կարծիքով, Ադրբեջանի համեմատությամբ մենք միշտ շահում ենք. «Մենք կարող ենք ասել՝ ցույց տվեք մի դեպք, երբ ձեր ընդդիմության ներկայացուցիչը եվրոպական որեւէ կառույցում ելույթ է ունեցել՝ քննադատելով իշխանություններին եւ ասացեք, թե դա լինելու դեպքում ինչ կլիներ այդ ընդդիմադրի հետ»:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հայ պատմաբաններն անցնում են երկրորդ՝ ցեղասպանության հետեւանքները վերացնելու փուլին

ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայում «կլոր սեղանով» երեկ ավարտվեց «Մեծ եղեռն. իրողություն եւ դատապարտում» թեմայով երկօրյա գիտաժողովը: «Կլոր սեղանը» նախագահող ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, պրոֆեսոր **Նիկոլայ Հովհաննիսյանը** հավաքված մոտ երկու տասնյակ պատմաբաններին, իրավաբաններին, միջազգայնագետներին ասաց, որ այսուհետեւ պետք է ավելի շատ ուշադրություն դարձնել Հայոց ցեղասպանության հետեւանքներին՝ բարոյական, տարածքային, ֆինանսական, քանի որ այսօրվա Թուրքիան չի ճանաչելու 1915 թ. իրագործած ոճիրը:

Հովհաննիսյանը նշեց, որ աշխարհում ուժեղ շարժում կա հրեաների ցեղասպանությունը՝ Հոլոքոստը ժխտելու ուղղությամբ եւ անհրաժեշտ է ձեւավորել ցեղասպանության ենթարկված ժողովուրդների ճակատ:

Քանի որ պրոֆեսոր **Ալեքսանդր Մանասյանը** շտապում էր, առաջինը խոսք վերցրեց, ապա արագ հեռացավ դահլիճից: Իր ելույթում Մանասյանը նկատեց, որ ցեղասպանություն ասելով հասկանում ենք թուրքահայության կոտորածները, մինչդեռ «Թուրքիան իր պետական սահմաններից դուրս՝ Բաքվում, 1918 թ. իրագործել է ցեղասպանություն, այն «սպիտակ» ցեղասպանության տեսքով շարունակվել է մինչեւ 90-ական թթ.»: Պրոֆեսորը հարկ համարեց ընդգծել, որ «մեր քաղաքական գիտակցության մեջ ընդհանրապես չկա ադրբեջանահայություն հասկացությունը»: Մանասյանը հարկ համարեց նկատել, որ հայերի ցեղասպանությունը շարունակվել է մինչեւ 80-90-ական թթ.՝ Բաքվի, Սումգայիթի ջարդերը:

Կենսաբան **Յուրի Ալեքսանյանը** մտահոգություն հայտնեց, որ թուրք մեսխեթցիների Ջավախք վերադարձից հետո «հայ պետականությունը կընկնի թուրքական օղակի մեջ»: Նա առաջարկեց բաց նամակով դիմել թուրք մտավորականությանը, ժողովրդին, պետությանը՝ ինչո՞ւ են իրենց վրա վերցնում ցեղասպանություն իրագործելու բեռը: «Ինչո՞ւ են թուրքերը վերցրել երիտթուրքական բեռը», հարց տվեց կենսաբանը եւ ընդգծեց, որ «մենք թուրքերի հետ պետք է հարեւաններ լինենք»: Ալեքսանյանը մի դիտարկում էլ արեց. «Չի՞ կարելի առաջարկել, որ դեպի Սեւ ծով ելք ունենանք»:

Քաղաքագետ **Ստեփան Ստեփանյանն** ասաց, որ պետք է անցում կատարել երկրորդ՝ ցեղասպանության հետեւանքները վերացնելու փուլին: Թե չէ, որ Թուրքիան ճանաչի ու դատապարտի՝ դրանից ինչ, հռետորական հարց տվեց Ստեփանյանը՝ հիշեցնելով, որ կոտորածների արդյունքում հայ ժողովուրդը կորցրել է հայրենիքի մեծ մասը:

«Կլոր սեղանի» քննարկումներում ելույթներ ունեցան այլ պատմաբաններ եւս: Ընդհանուր առմամբ այնքան էլ հեշտ չէր ընկալել, թե մեր պատմաբաններն ի վերջո ինչ են ուզում ասել: Քննարկումների ընթացքում չկար համակարգված մոտեցում՝ ով ինչի մասին ուզում, խոսում էր: Եվ ընդհանրապես, ինչ կարիք կար երկօրյա այս գիտաժողովը կազմակերպել, երբ արդեն այսօր սկսվում է Հայոց ցեղասպանության 90-րդ տարելիցին նվիրված միջազգային գիտաժողով՝ «Ծանրագույն հանցանք. ծայրագույն մարտահրավեր, ցեղասպանությունն ու մարդու իրավունքները» թեմայով, ուր ելույթ կունենան աշխարհում ճանաչված պատմաբաններ, մարդու իրավունքների պաշտպաններ, պետական, քաղաքական գործիչներ:

Թ. Հ.

Ցուցահանդես Ստեփանակերտում

Ապրիլի 19-ին Արցախի նկարիչների միության եւ Ստեփանակերտի քաղաքապետարանի համատեղ ուժերով կազմակերպված ցուցահանդեսը նվիրված էր ցեղասպանության 90-ամյակին: Ցուցահանդեսին ներկայացված էին արցախցի նկարիչների ու քանդակագործների ավելի քան 70 գործեր:

Բացմանը ելույթ ունենալով՝ ԼՂՀ կրթության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Աշոտ Ղուլյանը նշեց, որ Հայոց մեծ եղեռնի 90-ամյակի հիշատակումների շրջանակում նախատեսված են նաեւ այլ միջոցառումներ, մասնավորապես գիտաժողով Արցախի պետհամալսարանում, որին կմասնակցեն նաեւ Հայաստանից հրավիրված նշանավոր պատմաբաններ: Նախարարը նաեւ այն միտքն արտահայտեց, որ ղարաբաղյան պատերազմը 1915 թ. Մեծ եղեռնի շարունակությունն էր, այս անգամ՝ Ադրբեջանի կողմից իրագործված: Նա համոզմունք հայտնեց, որ ինչպես ցեղասպանությունը չեն մոռացել վերապրածների սերունդները, այնպես էլ արցախյան գոյամարտի նահատակներին ընդմիշտ կհիշեն գալիք սերունդները՝ որպես պատմության անմոռաց դաս եւ պատգամ ապագային:

Արցախի պետական երգչախմբի եւ ասմունքող Սամվել Եվրիյանի՝ ցեղասպանությանը նվիրված գեղարվեստական կատարումներն ամբողջացրին հուզական տրամադրությունը:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

«Հայաստանը պատրաստ է վերականգնել կապերն Անկարայի հետ...»

1-ին էջից

Նախարարը հերքեց մամուլում շրջանառվող այն խոսակցությունները, համաձայն որոնց 1998 թ. հունվարին առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին իշխանությունից հեռացնելու նախօրեին անվտանգության խորհրդի նիստում այն ժամանակ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ Ղարաբաղի հարցում «կարծր դիրքորոշում ունեցող» իշխանական թեւը 8000 քառ. կմ տարածքով Ղարաբաղը Հայաստանին միացնելու հավաստիացում են տվել: «Որեւէ անգամ 8000 քառ. կմ-ի մասին որեւէ խոսակցություն չի եղել», ասաց Սարգսյանը:

Վերջերս ԱԺ-ում ղարաբաղյան հարցով լսումներին Սերժ Սարգսյանի ելույթը մամուլում ընկալվել էր հայ ժողովրդին փոխզիջումների պատրաստելու քայլ: Հակառակը՝ ադրբեջանական մամուլը պաշտպանության նախարարի ելույթը գնահատել է ռազմատենչ: «Մի մասն ասում է, որ ես բազե եմ, մի մասն՝ աղավնի: Ես չեմ ուզում լինել ո՛չ բազե, ո՛չ աղավնի», ասաց նախարարը:

Սերժ Սարգսյանի հավաստմամբ, Ղարաբաղ-Ադրբեջան շփման գծում վերջին օրերին լարվածությունը «մի քիչ ընկել է»: «Չեմ կարծում, որ կա պատերազմի վերսկսման վտանգ: Ինչքան ամուր լինի մեր բանակը, այնքան հեռացնում ենք պատերազմի հավանականությունը», ասաց նա:

Նախարարը մերժում է այն պնդումները, որ Հայաստանի եւ Ռուսաստանի հարաբերությունները «վասալային» են: «Ռուսաստանի հետ մենք ունենք գործընկերային հարաբերություններ: Ռուսական կողմի հետ շփումներում ես երբեք չեմ զգացել իմ, պետության ազգային արժանապատվությունը վիրավորող ինչ-որ բան», ասաց նա: Ինչ վերաբերում է հայ-ամերիկյան հարաբերություններին, ապա դրանք զարգանում են բնականոն, վերջին տարիներին համագործակցությունը խորանում է նաեւ ռազմական ոլորտում:

Սերժ Սարգսյանը միաժամանակ ընդունելի եւ անհրաժեշտ է համարում անվտանգության երկու համակարգերի՝ ՆԱՏՕ-ի եւ ՀԱՊԿ-ի հետ համագործակցության խորացումը: «Ինչպես ՆԱՏՕ-ի, այնպես էլ ՀԱՊԿ-ի համագործակցությունը համարում եմ Հայաստանի ազգային անվտանգության բաղկացուցիչ: Այստեղ ես չեմ տեսնում որեւէ հակասություն: ՀԱՊԿ-ի շատ անդամներ ակտիվ համագործակցում են ՆԱՏՕ-ի հետ», ասաց նա:

Պաշտպանության նախարարը պատասխանեց նաեւ Հայաստանի ներքին քաղաքականությանը վերաբերող մի շարք հարցերի: Սերժ Սարգսյանը չի տեսնում «այնպիսի նախադրյալներ, որոնք կբերեին արտահերթ խորհրդարանական ընտրությունների»: «Չեմ կարծում, որ կոալիցիոն մեծամասնությունն իրեն սպառել է, եթե կոալիցիան չի քանդվել, ուժեղն իրեն չի սպառել», ասաց նախարարը:

Սարգսյանը հստակ պատասխան չտվեց՝ արդյոք ինքը առաջիկա նախագահական ընտրություններին առաջադրելո՞ւ է իր թեկնածությունը: Ինչ վերաբերում է 3-րդ անգամ Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահական պաշտոնը զբաղեցնելուն, ապա, Սարգսյանի ասելով, նախագահը շատ հստակ պատասխանել է այդ հարցին: Հիշեցնենք, որ նախագահ Քոչարյանը հավաստիացրել է, որ երրորդ անգամ չի առաջադրելու իր թեկնածությունը:

Հայաստանում «գունավոր հեղափոխության» հեռանկարներ պաշտպանության նախարարը չի տեսնում, իսկ ինչ վերաբերում է Վրաստանի եւ Ուկրաինայի իրադարձություններին, ապա, Սարգսյանի կարծիքով, Միխայիլ Սաակաշվիլին եւ Վիկտոր Յուշչենկոն «ընտրել են իշխանափոխության քաղաքակիրթ ճանապարհ»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Պորտալարը մեկից կտրելով եւ ուրիշին կապելով երկրի ճակատագիր չի վճռվի

Մենք պետք է մտածենք Ղարաբաղի հարցը 20-30 տարով սառեցնելու մասին

Որ քաղաքական գործիչները գարնան գալստյան հետ ակտիվացրել են հանդիպումները լրագրողների հետ, անուղղակի վկայությունն է այն իրողության, որ Հայաստանում թե՛ իշխանական պալատներում, թե՛ հեղափոխական մտասեւեռման գերի կուսակցություններում ինչ-որ բանի են սպասում կամ փորձում են ինչ որ բան ձեռնարկել ինչ-որ բան կանխելու համար: Այդպես է, քանի որ Հայաստանում այսօր միակ որոշակի իրողությունն անորոշությունն է:

Վազգեն Մանուկյանն իր կուսակիցների հետ նոր է վերադարձել Ղարաբաղից եւ ներքաղաքական իրադարձությունների վերլուծության հետ մեկնաբանեց նաեւ Ղարաբաղի խնդիրը, որն, ի դեպ, ամբողջությամբ տարբերվում է հրապարակում առկա տեսակետներից:

Նախ նա համաձայն չէ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի հետ, որը խորհրդարանական լսումների ժամանակ խոսեց զիջումների եւ ոչ նույնիսկ փոխզիջումների անխուսափելիության մասին: «Իսկ պաշտպանության նախարարն ի պաշտոնե պարտավոր է ասել՝ ոչ մի զիջում»:

Նման խնդիրները ողջ աշխարհում լուծվում են փոխզիջումների միջոցով:

Ադրբեջանը, սակայն, պնդում է՝ տվեք մեր հողերը, եւ ոչ մի զիջում: Նման փակուղային իրավիճակում Վազգեն Մանուկյանը սեփական դեղատոմսն է առաջարկում. «Մենք պետք է մտածենք Ղարաբաղի խնդրի մի 20-30 տարով սառեցման մասին, մինչեւ տարածաշրջանում կսկսվեն եւ կավարտվեն ինտեգրման գործընթացները»:

Այսօր Ղարաբաղում, ԱԺՄ նախագահի թարմ տպավորությամբ, իրավիճակն ավելի բարեհաջող է Հայաստանից: Իհարկե, Արցախն էլ տառապում է նույն հիվանդություններով, ինչ Հայաստանը, բայց դրանք ավելի մեղմ դրսեւորումներ ունեն, մարդիկ ավելի խելամտորեն են վերաբերվում իրադարձություններին, դրանք ավելի սթափ գնահատելու կարողություն դրսեւորում, ավելի հանդուրժողական են:

Ինչ վերաբերում է Ռոբերտ Քոչարյանի վարկանիշին, ապա Մանուկյանի կարծիքով, «մի քիչ ավելի ցածր է, քան Հայաստանում»:

Իսկ առայժմ Ղարաբաղի փրկությունը որքան հնարավոր է ժողովրդավարության նորմերին ավելի ցած հավասարին մնալն է: Աղետ կլինի, եթե Ղարաբաղում լինեն այնպիսի խորհրդարանական ընտրություններ, ինչպիսիք Հայաստանում էին: Դա կկործանի նրա վարկը միջազգային հանրության աչքում եւ հաղթաթուղթ կդառնա Ադրբեջանի համար:

Վազգեն Մանուկյանը խիստ դժգոհ է հեղափոխություն քարոզող կուսակցությունների գործելակերպից: «Հեղափոխությունը հայտարարություններով չի լինում, ամեն մեկը ինչ ուզում, հռչակում է: Բոլորը խոսում են հեղափոխության մասին, բայց ոչ ոք որեւէ սցենար չի ներկայացնում, ոչ ոք չի ասում՝ ինչպե՞ս, ումո՞վ են անելու»:

Նրա համոզմամբ, ժողովրդավարությունը նախ պիտի հասունանա հասարակության օրգանիզմի «հյուսվածքներում», որտեղ հետո, երբ իշխանափոխություն լինի, նորից չկրկնվի այն, ինչին վերադարձել ենք այսօր: Այսինքն, նորից «չգլորվենք այն փոսի մեջ, որից դուրս էինք եկել 1988-ին: Իսկ այդ փոսում ամեն ինչ գտնվում է մի քանի հոգու ձեռքում»: Եվ՝ «Ցանկացած հեղափոխական վիճակ, որ կմաքրի Հայաստանը, ընդունելի կլինի»:

Նախկին հանդիպումների համեմատ առավել խիստ էին Վազգեն Մանուկյանի գնահատականները նաեւ կոալիցիոն իշխանության ներկայացուցիչների մասին: Դաշնակցությունն իրեն հռչակել է ազգայնական կուսակցություն, բայց այդ գաղափարը հասկանում է միայն թուրքին չսիրելու քաղաքականության մեջ: «Օրինաց երկիրը» անօրեն երկրում օրենքից է խոսում:

«Մենք աղմուկ ենք բարձրացնում, թե Թուրքիայում եւ Վրաստանում քանդում են մեր պատմական շինությունները, բայց մեզ մոտ էլ են քանդում»:

Վազգեն Մանուկյանը տեղեկացրեց, որ այս պահին կորստյան վտանգի առաջ է Հայաստանի պատմամշակութային արժեք ներկայացնող ամենագեղեցիկ շենքերից մեկը՝ ԱԺՄ գրասենյակի դիմաց գտնվող Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի հայկական ընկերության շենքը:

Հայաստանում արտաքին քաղաքականության առաջավոր դրույթը՝ օտարներին հաճոյանալու սկզբունքը շարունակվում է կենսունակ մնալ: Իշխանությունները մերթ փնտրում են Ռուսաստանի աջակցությունը, մերթ սիրաշահումներ անում Արեւմուտքին: Ոչ մեկը, ոչ մյուսը մեր խնդիրները չեն լուծի:

Անդրադառնալով «Հանրապետություն» կուսակցության նախագահ Արամ Սարգսյանի վերջերս արած հայտարարությանը, թե «մենք պետք է կտրենք մեր պորտալարը Ռուսաստանից», Վազգեն Մանուկյանը ասաց. «Պորտալարը մեկից կտրելով եւ ուրիշին կապելով երկրի ճակատագիր չի վճռվում»:

ԱԺՄ նախագահը հիշեցնում է ինքնուրույն քաղաքականության մասին, որ օտարների աչքում առավել ընդունելի կդարձնի Հայաստանը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«Համալսարանն ընդդեմ ցեղասպանության»

Միջոցառումների շարք պետհամալսարանում

Երեկ Երեւանի պետական համալսարանում մեկնարկեց ցեղասպանությանը նվիրված ուսանողական գիտաժողովը: Բացման խոսքում պետհամալսարանի պրոռեկտոր **Արամ Սիմոնյանը** կարեւորեց նման միջոցառումներում ուսանողների, երիտասարդների մասնակցությունն ու դերը: Խոսելով տեղեկատվական պատերազմի մասին, Արամ Սիմոնյանը կարեւորեց հատկապես ինտերնետի միջոցով տարվող հակահայկական քարոզարշավների դեմ պայքարը: Նա դժգոհեց այսօր որոշ լրատվամիջոցներով ցեղասպանության վերաբերյալ հնչող սիրողական մակարդակի վերլուծություններից: «Մարդիկ չտիրապետելով եղեռնի պատմությանը, դրա իրավական խնդիրներին, իրենց թույլ են տալիս հրապարակավ կարծիքներ արտահայտել, ինչը վտանգավոր է դառնում մեծ ոճիրի ճանաչման ճանապարհին»: Գիտաժողովին մասնակցող ապագա միջազգայնագետներին, իրավաբաններին պրոռեկտորը կոչ արեց հենց ուսման տարիներին լրջորեն զբաղվել ցեղասպանության պատմության ուսումնասիրությամբ՝ հետագայում սիրողական մակարդակի հետազոտություններից խուսափելու համար:

«Մենք պետք է ցեղասպանության ճանաչման ողջ ճանապարհին չմոռանանք նաեւ փոխհատուցման խնդիրը, ասաց Արամ Սիմոնյանը: Չպետք է բավարարվենք միայն նյութական, ֆինանսական փոխհատուցմամբ, պետք է հետամուտ լինենք հայրենի հողերի վերադարձին եւ պետք է հիշենք, որ Թուրքիան, գիտակցելով այդ ամենը, դեռ երկար ժամանակ կպայքարի դրա դեմ»: Այս ճանապարհին նա անբարոյական համարեց Հայ-թուրքական հաշտեցման հանձնաժողովի ստեղծումը, քանի որ հաշտեցման բանակցության պայմաններում զոհն ու դահիճը, դանակավորն ու մորթվողը հաշտվելու խնդիր չեն կարող ունենալ:

Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան **Գառնիկ Անանյանը** խոսեց փոքր ազգերի ու ժողովուրդների գլխին կախված գլոբալիզացիայի վտանգի մասին եւ կոչ արեց բոլորին դեռ երիտասարդ տարիից մաքառել ազգային ինքնության պահպանման համար, երբեք չմոռանալ սեփական պատմությունը՝ մեծ աշխարհի լարած թակարդը չընկնելու համար: Պատմության ֆակուլտետի դեկան **Հայկ Ավետիսյանը** նշեց, որ Թուրքիայի կողմից ցեղասպանության ճանաչումը թուրք ժողովրդի համար պարզապես պատմության մի քայլ կլինի: Միեւնույն է, հետ չեն վերադարձնի 1,5 մլն կոտորված ժողովրդին:

Այսօր գիտաժողովը կշարունակվի երեք պատմագիտական, միջազգային ճանաչման եւ սոցիոլոգիական ու իրավական հետազոտությունների ուղղություններով: Ինչպես նշեց բուհի միացյալ արհկոմիտեի ուսանողական միության նախագահ Արմեն Ավետիսյանը, գիտաժողովը վարողները եւ զեկուցողները հիմնականում ուսանողներ են լինելու:

Ապրիլի 23-ի երեկոյան պետհամալսարանի ուսանողները կմասնակցեն քաղաքապետարանի կազմակերպած ջահերով երթին, իսկ հաջորդ օրը կուղեւորվեն դեպի Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր: Համալսարանում նախատեսվում է նաեւ Հայոց ցեղասպանության եւ դրա հետ կապված ամենատարբեր միջոցառումների լուսանկարների ցուցահանդես: Ապրիլի 24-25-ին http.forum.ysugu.am ինտերնետային հասցեում կկազմակերպվի ֆորում՝ «Ինչ կտա Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչումը» թեմայով:

Նախատեսվում է նաեւ գիտաժողով Արցախի պետական համալսարանում երկու բուհերի ուսանողների մասնակցությամբ: Արմեն Ավետիսյանը տեղեկացրեց, որ համալսարանի կազմակերպած բոլոր այս գիտաժողովների 14 զեկուցողներից լավագույնների աշխատանքները կհրատարակվեն առանձին գրքույկով:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Բաց նամակ պրն Նազարեթ Բերբերյանին

Հարգելի պրն Բերբերյան,

Աբովյան 1/4 հասցեում գտնվող շենքը՝ կառուցված 1910-14 թթ. ճարտարապետ Բ. Մեհրաբյանի կողմից, Երեւանի պատմամշակութային եւ ճարտարապետական հուշարձաններից մեկն է: 2004 թվականի դեկտեմբերին այն թյուրիմացաբար դուրս է մնացել Երեւանի պատմամշակութային հուշարձանների ցանկից եւ շնորհիվ հասարակական դժգոհությունների, կրկին ներգրավվել է ցուցակի մեջ՝ ՀՀ կառավարության փետրվարի 24-ի որոշման համաձայն:

Քաղաքային իշխանությունները, ի դեմս Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ Ս. Դանիելյանի, բազմիցս վստահեցրել են Երեւանի պատմամշակութային հուշարձանների պահպանությամբ շահագրգիռ հասարակությանը, որ շենքը ապամոնտաժման եւ տեղափոխման ենթակա չէ: Ասվում է նաեւ, թե դուք բանավոր խոսում եք տվել, որ նշված շենքը պահպանվելու է:

Սակայն ներկայումս շենքը համարակալվում է, եւ այդ առիթով հասարակական լայն շերտերի մեջ անհանգստության եւ վրդովմունքի նոր ալիք է բարձրացել: Այս շենքն, ի թիվս այլոց, Երեւանի եւ ընդհանուր առմամբ Հայաստանի քաղաքային ճարտարապետության արդեն իսկ փոքրաթիվ պահպանված նմուշներից մեկն է, կազմում է Երեւանի պատմության եւ հայ մշակույթի համար այնքան նշանակալի Աստաֆյան փողոցի ավանդական տեսարանի կարեւորագույն հատվածը: Մայրաքաղաքի բնակչությունը խիստ անհանգստացած է քաղաքի պատմական կենտրոնի հախուռն կերպարանափոխությամբ, պատմամշակութային եւ ճարտարապետական հուշարձանների ոչնչացմամբ:

Ուստի խնդրում ենք Ձեզ, որպես սեփականատիրոջ՝ հանդես գալ պաշտոնական եւ հրապարակային հայտարարությամբ այն մասին, որ Աբովյան 1/4 հասցեում գտնվող շենքն իրոք չի ապամոնտաժվելու եւ չի տեղափոխվելու:

Հարգանքով՝

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿՅԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս
ՎԱՐԴԳԵՍ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս
ԼԵՎՈՆ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ
Փիլ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
ԽՈՐԵՆ ՊԱԼՅԱՆ
ԱՇՈՏ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ
Ճարտարապետության ազգային թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն

Հայաստանում մնացել է 5-7 հովազ

Վայրի բնության համաշխարհային հիմնադրամը նմանօրինակ խոշորագույն կազմակերպությունն է ողջ աշխարհում: Նա բուսական ու կենդանական աշխարհի, անհետացող տեսակների փրկության առաքելություն է իրականացնում մոլորակի 200 երկրներում: 2002 թվականից հիմնադրամը սկսել է համագործակցել նաեւ Հայաստանի հետ: Այդ համագործակցությունը երեկ բնապահպանության նախարարությունում իրավական հիմք ստացավ պետական մակարդակով: Նախարարության եւ հիմնադրամի միջեւ ստորագրվեց համագործակցության հուշագիր: Ի դեպ, սա առաջին փաստաթուղթն է, որ մեր կառավարությունը ստորագրում է միջազգային հասարակական կազմակերպության հետ: Սա նշանակում է, որ ոչ միայն հայկական, այլեւ հիմնադրամի միջոցով միջազգային կազմակերպությունները այսուհետեւ կզբաղվեն Հայաստանի կենդանական ու բուսական աշխարհով:

Քանի որ հիմնադրամը ծրագրեր է իրականացնում ողջ կովկասյան տարածաշրջանում, ապա ակնկալվում է, որ մեծապես կբարելավվի նաեւ տարածաշրջանի այն պրոբլեմների լուծումը, որոնք ընդհանրական բնույթ ունեն, եւ առանձին մի տարածում դրանց լուծումը հնարավոր չէ: Իսկ մենք լուրջ խնդիրներ ունենք Վրաստանի, Ադրբեջանի հետ եւ անտառների, եւ հատուկ պահպանվող տարածքների, եւ ջրային մակերեսների աղտոտվածության առումով:

Հիմնադրամն արդեն Երեւանում հիմնել է իր գրասենյակը եւ հիշատակված պրոբլեմներով զբաղվելուց զատ 100 հազար եվրոյի դրամաշնորհներ կտա Հայաստանի բնապահպանական 10 հասարակական կազմակերպությունների:

Գործնական ինչ-ինչ ծրագրեր 2002 թվականից այս կողմ արդեն հասցրել են անել: Հիմնադրամի Եվրոպայի եւ Միջին Արեւելքի ծրագրերի տնօրեն դոկտոր **Մագնուս Սիլվենը** պատասխանեց **«Ազգի»** հարցին, թե ուսուցողական ու սեմինարային դասընթացներից զատ գործնական որեւէ խնդիր կարողացե՞լ են լուծել, քանի որ Հայաստանի բնությանը օդի ու ջրի պես ոչ թե թրեյնինգներ, այլ գործնական աջակցություն է պետք: Եթե դա լիներ, ապա շուկայում այսօր սիգի մանրաձուկ չէին վաճառի:

Մագնուս Սիլվենն ասաց, որ իրենք սիգով չեն զբաղվել, եւ խոստացավ դա անել առաջիկա ծրագրերի ընթացքում: Փոխարենը հասցրել են ուսումնասիրել կովկասյան հովազի վիճակն ու կենսապայմանները:

Դոկտորի ասելով, Հայաստանի հարավային շրջաններում այսօր ընդամենը 5-7 հովազ է մնացել: Իրենց հաջողվել է հովազի որսի վրա արգելք դնել ոչ միայն պետական մակարդակով, այլեւ շրջակայքի բնակչության հետ համագործակցելով: Որտեղ գյուղացիների անասունները կոտորելու պատճառով հովազը գնդակի զոհ չդառնա, մտածել են նույնիսկ նրա սննդի ապահովման կամ մաչելի դարձնելու մասին:

Մյուս անհետացող տեսակը, որով զբաղվել ու զբաղվում է հիմնադրամը, բեզոարյան այծերն են: Կոնկրետ թե ինչ նիշի է հասել դրանց թիվը, դոկտոր Սիլվենը չնշեց, բայց իր ասելով, համաձայն վիճակագրական տվյալների դրանց քանակը սկսել է աճել: Այնքան, որ նույնիսկ սկսել են արտահանել Վրաստան:

Հիմնադրամի քարտուղարությունը գտնվում է Շվեյցարիայում, հիմնել է Հոլանդիայի արքայազն Բերնարդը մասնավոր նվիրատվությունների միջոցով:

Հայաստանում իրականացվելիք առաջիկա ծրագրերի համար հիմնադրամը նախատեսել է 1 մլն դոլար:

Կ. Դ.

Երախտագիտություն

«Ազգ» թերթի միջոցով անձնական երախտագիտությունս եմ հայտնում Երեւանի 6-րդ հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Տարոն Տոնոյանին, բաժնի վարիչ Լեւոն Շահինյանին, «Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ» հիվանդանոցի վերակենդանացման բաժնի վարիչ Գագիկ Մանուկյանին եւ քաղաքապետարանի առողջապահության բաժնի վարիչին, որոնք գթասրտություն եւ բարձր պրոֆեսիոնալիզմ հանդես բերեցին ՌԴ քաղաքացի Միխայիլ Տրուբնիկովին օգնելիս:

ՍՏԱՆԻՍԼԱՎ ՊԵՏՐՈՍՈՎ
Բժիշկ-անեսթեզիոլոգ

Մտահոգություններ

Երբ 7-8 տարի առաջ ալավերդցիներին թվում էր, թե պղնձամոլիբդենային կոմբինատի վերագործարկվելուց հետո աշխատանք կունենան եւ իրենց կյանքում դրական փոփոխություններ կլինեն, ապա հիմա արդեն լավատեսներն ընդհանրապես չկան: Հակառակը, խաբված ու հիասթափված են հատկապես կոմբինատի հանրակացարաններում ապրող-բնակվող 80, հիմնականում երիտասարդ ընտանիքները: Այս օրերին նրանք հերթական անգամ իրենց բնակարաններից վտարվելու սպառնալիքներ են ստանում իր հաջողակ ... [illegible] «ՀՄՓՓ» (Ֆախրին «Մանես եւ Վալեն») ընկերության ղեկավար Վալերի Մեջլումյանից:

պղնձի ստացում, վերջնականապես ունենալով պղնձե լարերի եւ այլ սարքավորումների արտադրությունը տեղում կազմակերպելու: Դա ... չի ունեցել եւ որեւէ նշան էլ չկա, որ կունենա:

Հայտնի է, 1998 թ.-ից Վալերի Մեջլումյանը ալավերդցիներին բազմիցս խոստացել է 4 ամսվա ընթացքում կոմբինատի համար ֆիլտրեր գնել եւ տեղադրել, խաղաղի մթնոլորտի աղտոտմանը վերջ դնելու համար: Այդ խոստումը, չնայած արդեն երկրորդ 4 տարին է ավարտվում, ... դարձյալ չի կատարվել: Վերջերս կոմբինատի սեփականատերը սկսել է ֆիլտրերը մեկնելու տարում տեղադրելու նոր խոստում տալ: Հավանական է, որ ալավերդցիները մեծ է սպասել այդ խոստման ժամկետի ավարտին ոչ թե նրա համար, որ զտիչ սարքավորումները կտեղադրվեն, այլ որովհետեւ լսեն, թե հերթական խոստումն ինչ ժամկետի համար է տրվելու: Ի դեմս, բնապահպանությունն դեռ կանոն խոստումներին փոխր-ինչ հեռու դեռ կանոնակարգամանք:

սով» աշխատողը այս ընկերությունը եւ նրա ղեկավարը, պարզվում է, այդքան էլ այդպես չեն: Այս անգամ Վալերի Մեջլումյանը ցանկանում է սկսել Թեղուտի պղնձահանքերի արդյունահանումը: Այս առթիվ անցած հանրային հեռուստաընկերությունը ցուցադրել է ..., որից դատելով, Օսսամ Բենենի Նոր Վաղլոյկի ծրագիրն, ի դեմս Վալերի Մեջլումյանի՝ լայնածավալ փորձներով եւ բարձրահարկ շենքերով Թեղուտի հեռանկարի, լուրջ մրցակցի ձեռք բերեց:

Այս անգամ Ալավերդու պղնձամոլիբդենային կոմբինատը տարիներ շարունակ «վնասով» շահագործող Վալերի Մեջլումյանը 120 մլն դոլարի ներդրումային ծրագիր է պատրաստվում իրականացնել: Ինչպիսին է հնարավոր վնասով աշխատել եւ նման գումար ծախսել,

Վալերի Մեջլումյանի հերթական թիրախը Թեղուտի անտառն ու հանքավայրն են

Մինչ այդ նա պատրաստվում է փողոց շպրտել ալավերդցիների 80 ընտանիքների

Ինչպես տեղեկացանք Ալավերդու քաղաքապետ Սարիբեկ Օհանյանից, կոմբինատի հանրակացարանի շենքում արդեն 25 տարի բնակվող մարդիկ, որոնք կամ որոնց ծնողները ժամանակին աշխատել են այդ ձեռնարկությունում, հայտնվել են փողոց դուրս շպրտվելու վտանգի առջեւ: Քաղաքապետը հայտնեց նաեւ, որ քաղաքապետարանը իրենց տներից վտարելու առնչությամբ բնակիչների բողոքներն ուսումնասիրելու նպատակով ստեղծել էր հանձնաժողով: Վերջինս այն եզրակացության է հանգել, որ մինչ կոմբինատի սեփականատերը բնակիչներին չապահովի բնակարանով, նրանց չի կարող վտարել:

Սակայն հուսալ, թե այդ ընտանիքները կապահովվեն բնակարանով, առնվազն միամտություն է: Անցած այն հանգամանքը, որ մայիսին Ալավերդիում քաղաքապետի ընտրություններ են, ... այդ պաշտոնում հավակնություն ունեցողների մեջ է նաեւ Վալերի Մեջլումյանի թեկնածուն: Ռուբիկ Պարոնյանը, որեւէ կերպ չի օգնի վտարման վտանգի առջեւ գտնվող ալավերդցիներին: Եվ ահա թե ինչու:

Վալերի Մեջլումյանը, եկվորայից Հայաստան ժամանելով եւ 1998 թ. իր գործունեությունը սկսելով Ալավերդիում, բազմիցս խոստումներ է տվել եւ խոսել գեղեցիկ հեռանկարների մասին: Մասնավորապես, ըստ Մեջլումյանի ներկայացրած ծրագրերի, Ալավերդու պղնձամոլիբդենային կոմբինատը իր գործունեությունը սկսելով պղնձի կոնցենտրատի ստացումից, մեծ է անցում կատարեր մաքուր

վորումները կտեղադրվեն, այլ որովհետեւ լսեն, թե հերթական խոստումն ինչ ժամկետի համար է տրվելու:

Աշխատատեղերի ավելացման խոստումների առումով նույնպես Մեջլումյանը չի զգվել: Օրինակ, 2002 թ., երբ ձեռնարկությունում աշխատում էր մոտ 1000 մարդ, նա խոստացավ, որ 2004 թ. այդ թիվը կհասնի 2000-ի: Նշենք, որ կոմբինատի աշխատակիցների թիվը հիմա չի գերազանցում 600-ը: «Առաջընթացն» ակնհայտ է:

Հարկ է ավելացնել, որ շուրջ 7 տարի Հայաստանի պղնձի արդյունահանման խոշորագույն կոմբինատում աշխատում էր... վնասով: Պաշտոնական տվյալներով, 7 տարի շարունակ լեռնամետալուրգիական կոմբինատը չի ստացել ոչ մի շահույթ, այն դեպքում, երբ խոշորագույն արտահանողներից մեկն է Հայաստանում, իսկ արտահանումը, ինչպես հայտնի է, ազատված է մեր հիմնական՝ ավելացված արժեքի հարկից: Փաստորեն, միակ հարկատեսակը, որ մեծ է վճարվել, շահութահարկն էր (չհաշված աշխատակիցների համար վճարվող սոցիալական վճարները եւ եկամտահարկը), որն ընկերությունը չէր վճարում մինչ օրենքում չկատարվեց շահութահարկի կանխավճարի մասին փոփոխությունը: Մինչդեռ, երբ ձգձգվում էր ավելացված արժեքի հարկի վերադարձը, Վալերի Մեջլումյանը չէր հապաղում անմիջապես աղմուկ բարձրացնելու:

Այդուհանդերձ, տարիներ շարունակ «վնա-

ռեղորոդի ժամանակ, բնակավայրեր, չխոսվեց: Կամ՝ վնասով աշխատող ընկերությանը ո՞ր բանկը կամ միջազգային կազմակերպությունը նման խոշոր վարկեր կտրամադրի, նույնպես չասվեց: Ինչեւէ:

Անդրադառնանք Թեղուտի հանքավայրի շահագործման բնապահպանական կողմին: Դրա հետեւանքով հարկ կլինի կտրել 200 հա կամ 20 ... տարածք զբաղեցնող մի ամբողջ անտառ: Ճիշտ է, Վալերի Մեջլումյանը խոստանում է այն վերականգնել, բայց վերեւում արդեն նշել ենք, թե ինչ արժեք ունեն նրա խոստումները: Հուսալ, որ այս անգամ այլ կերպ կլինի, առնվազն ... անկախ այն բանից, որ այդ խնդրին առնչվում են զբոսաշրջության եւ բնապահպանության նախարարությունները: Երբ գործ ունենք նման կարգի գործարարների հետ, խիստ կասկածելի է, որ եթե անգամ հանքավայրի շահագործումը պայմանավորվի հստակ ամրագրված բնապահպանական եւ այլ կարգի պարտավորություններով, դրանք կկատարվեն: Ավելին, հավանական է, որ ոչ հեռու ապագայում կունենանք տեղերից դուրս շպրտվելու վտանգի առջեւ կանգնած թեղուտցի ընտանիքներ, որոնց ... նույնպես Մեջլումյանին է պատկանելու, անտառից զրկված եւ ... մեկ բնակավայր եւ Հայաստանի բնական ռեսուրսներն արտահանող, բայց դարձյալ «վնասով» աշխատող, հիշյալ գործարարին պատկանող եւս մեկ ընկերություն:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ուր կորան դեղձենիների այգիները

Բերդավան. Գյուղացիները նորից հող են փորում, ծառ տնկում, գինի խմում

16-ամյա Արսաք Նավասարդյանը վիրավորվել, զրկվել, ապա ... է իրենց գյուղի սահմանին: Հայրը` Սուրեն Նավասարդյանը, հովիվ որդուն կենդանի հետ բերելու հույսով մտել է հայ-ադրբեջանական շփման գծին, ... որդուն վերադարձնելու հույսով: Ադրբեջանցիները Արսաքին վերադարձրել են, բայց սպանված:

Սա պատերազմի միակ դաժան դրվագը չէ, որ կա Տավուշի մարզի սահմանային Բերդավան գյուղում: ... ժամանակ ... սպանվել է 3 ամսական մի աղջնակ` մոր գրկում: Բերդավանը պատերազմի ժամանակ կորցրել է 14 մարդ: Հող մշակելիս են սպանվել Նալոյենց Ռուսլանը, Ձմակի Նավասարդյանը, էլի տասնյակ հողի մշակներ են սպանվել եւ վիրավորվել պատերազմի օրերին եւ հետո:

Բերդավանի հողատարածքներից 440 հեկտարը սահմանամերձ է, որից 300-ն ընդհանրապես չի մշակվում: Գյուղը չունի պահուստային հողատարածքներ, այդ պատճառով որոշ բերդավանցիներ ստիպված են կամ անմշակ թողնել հողը կամ մշակել վտանգելով կյանքը:

Արարատ Սեմինյանը 1 հա հող ունի, որը սահմանից մի քանի հարյուր մետր է հեռու: «Հողը չեմ կարող մշակել, ... այլ միջոց չունեմ: Այդ պատճառով գնում եմ արտագնա աշխատանքի: 8 տարի արդեն եմ Ռուսաստանում, մի քանի օրով կնոջս հետ վերադարձել եմ ... Նորից պետք է գնամ Ռուսաստան, որովհետեւ աշխատանք չունեմ, իսկ հողը սահմանամերձ է», ասում է նա:

Պատերազմի տարիներին շատերը չցանկանալով ... Գյուղապետի տեղակալ Արտաշես Ռեւազյանն ասում է, որ մոտ 3400 բնակիչ ունեցող գյուղից ... է 70 ընտանիք: Նա նաեւ ընդգծում է, որ վերջին տարիներին արտագաղթ չկա:

Խորհրդային տարիներին Բերդավանը հանրապետությունում հայտնի էր ոչ թե իր բերդով, այլ դեղձենիների ու խաղողի այգիներով: Լավագույն այգիները` շուրջ 80 հա խաղող եւ 60 հա դեղձ, պատերազմի տարիներին ..., քանի որ հենց սահմանին էին: Գյուղապետի տեղակալն ասում է, որ հիմա այդ տարածքը չորացել է:

Սակայն բերդավանցիները աշխատասեր մարդիկ են ու շարունակում են հող փորել, ծառ տնկել: Արդեն 38 հա դեղձենի եւ պտղատու նոր այգիներ են տնկվել: Անցյալ տարի գյուղում վերականգնված գինու գործարանն ընդունեց 150 տոննա խաղող: Տոնիկ Հակոբյանի ընտանիքն 7,5 տոննա խաղող է հանձնել 135 դրամ միջին գնով: Գյուղացիները բերքի մի մասը չեն վաճառում, որովհետեւ Տավուշի մարզում ... գինի խմում են այս գյուղում:

Գյուղապետի տեղակալ Արտաշես Ռեւազյանն առանձնացնում է բերդավանցիների այլ դրական հատկանիշներ: «Բերդավանցիները շատ հյուրասեր, աշխատասեր, ... մարդիկ են: 2004 թ. Տավուշի մարզը ունեցել է 9 ոսկե մեդալակիր, որից 4-ը` Բերդավանի միջնակարգ դպրոցից»:

Գյուղապետ Սուրեն Աբովյանը նշում է, որ գյուղի ամենացավալի խնդիրը ջրի բացակայությունն է: «Եթե նախկինում Դեբեդի ջուրը ... հասնում էր գյուղ, այժմ դա չկա: Գյուղ մտնող խողովակներն անմխիթար վիճակում են: ...», ասում է գյուղապետը: Նա նաեւ նշում է, որ կառավարությունն ունի ծրագիր, ըստ որի ... ջուրը հնարավոր կլինի հասցնել գյուղ:

«Այժմ 340 ընտանիք ունի բնական գազ, ... ամբողջ գյուղը գազաֆիկացված կլինի», ասաց Աբովյանը:

Բերդավանի մշակույթի տունը նախ ..., ապա` 1997 թ. երկրաշարժից հետո վթարային վիճակում է եւ այդտեղ ... միջոցառումներ անցկացնել: Գյուղապետը գրավոր դիմել է մշակույթի նախարարություն, խնդրել, որ աջակցեն մշակույթի տան վերականգնմանը, սակայն դեռ արձագանք չկա:

Վերջերս Բերդավանում բացվել է երաժշտական դպրոց, այժմ երեխաները ստիպված չեն հարեւան գյուղի երաժշտական դպրոց հաճախել: Չնայած բազմաթիվ դժվարություններին, գյուղացիները ... նոր կյանքին ու նախկինի պես շարունակում են հող մշակել, անասուն պահել: Վերջին տարիներին նույնիսկ սկսել են տներ կառուցել:

ՆԱՐԻՆԵ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

Բերդավան

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԲԵՄԻՑ

Գուրգեն Արսենյանն ընդդեմ հայոց ազգային եկեղեցու

Արդյոք կարիք կա՞ հիշեցնելու, որ բոլոր օտարածին եկեղեցական կառույցներն ու աղանդները Հայաստանում գործում են օտարերկրյա գաղտնի ծառայությունների ծրագրի համաձայն: Բացարձակապես բոլորը: Նրանց հիմնական նպատակը մեկն է. թուլացնել հայ ազգային եկեղեցին, որքան հնարավոր է մարդկանց պոկել Հայ առաքելական եկեղեցուց եւ Հայաստանի մեկ-երկու միլիոնանոց ազգաբնակչությանը վերածել խումբ-խմբակցությունների, միայն թե ոչ խորհրդարանական, այլ կրոնական: Եթե ազգաբնակչության կրոնական այս կողմնորոշումից (կաթոլիկներ, ավետարանականներ (բողոքական), Քրիստոսի վերջին օրերի եկեղեցի, մորմոններ, եհովայի վկաներ... բոլորին չթվարկենք, հիսունից ավելի են) յուրաքանչյուրը մայր եկեղեցուց կտրում, անջատում է որոշ խմբով մարդկանց:

Փլուզվում է հայ ժողովրդի հոգեւոր միասնությունը: Եվ ահա մեր խորհրդարանի ՄԱԿ (Միացյալ աշխատանքային կուսակցություն) խմբակցության ղեկավար Գուրգեն Արսենյանը կարծում է, որ հայ ժողովրդի հոգեւոր միասնությունը մեծ բան չէ: Նա իր սահմանադրական նախագծում մտնում է, որ բոլոր կրոնական կառույցները, բանականությունից հեռու ժանտ աղանդներից սկսած, հավասար իրավունքներ պետք է ունենան Հայ առաքելական ազգային եկեղեցու հետ: Ինչ. բացատրե՞լ ՄԱԿ խմբակցության ղեկավարին ժողովրդի հոգեւոր միասնության անհրաժեշտությունը: Բացատրե՞լ, որ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին 2000 տարվա կյանքում ... եկեղեցի է, որի հիմնական ... հայ ժողովրդի եւ նրա եկեղեցու գաղափարախոսության միասնականությունն է: Բոլորին հայտնի է, որ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին ազգային անփոխարինելի, բացառիկ կառույց է, երեւույթ ... աշխարհում: Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին ազգային արժեքների, բարոյական նորմերի, ազգային ավանդույթների պահպանման առհավատչյան է: Նա գերակա է մյուս բոլոր կրոնական կառույցների նկատմամբ, ինչպես նշված է գործող սահմանադրության մեջ: Պարզ չէ՞:

Հայտնի՞ է արդյոք պրն Արսենյանին, որ այդ մի խումբ մարդիկ, ովքեր ժամանակին ... Հյուսիսային Անդրինայում մեջտեղություն ստեղծելու նպատակով, իրենց ծրագրում ունեին միասնականության կործանման մտադրություն: Ցախավելը կոտրելու իմաստուն առակը նրանց քաջ հայտնի էր:

Այնուհետեւ, այսօր ԱՄՆ-ում կրոնական կառույցները տոնավաճառ են: Ո՞վ... ե՞րբ... ինչպե՞ս... Այդ իսկ պատճառով կա մեծություն, չկա ազգ, չկա ընտանիք... Մի՞ թե փորձել այդ ... ցուցադրել մեր ժողովրդին: Հոգեւոր խայտաբղետությունը պատճառ է բազում այլակերպությունների եւ ողբերգությունների, որոնց օրինակները տեսնում ենք ԱՄՆ-ում: Ըստ ՄԱԿ-ի ղեկավարի, «...մենք չենք նմանեցնում... Բայց... ֆունդամենտալ փոփոխություններ...» եւ այլն: Չենք կարծում, թե պրն Արսենյանը չի գիտակցում թվով փոքր ժողովրդի բաժան-բաժան անելու վտանգը: Հիմնական գիտակցում է: Հետեւաբար նրա նպատակները այլ են: Իսկ խոսել այսօր «ժողովրդավարության»... «Ազատության»... մասին, թեեւ ... ժողովրդավարության անունով ինչե՞ր են կատարվում աշխարհում:

Այնուհետ ... 2003-ին Հայաստանում գրանցեցին մասոններին, 2004-ին եհովայի վկաներին, այժմ էլ փորձում են ... ազգային եկեղեցին:

Դիմում ենք ԱԺ բոլոր խումբ-խմբակցություններին` դեմ արտահայտվել ՄԱԿ-ի այս վտանգավոր ծրագրին: Արտախորհրդարանական բոլոր կուսակցություններին եւ հասարակական կազմակերպություններին` իրենց ձայնը բարձրացնել կանխելու այս ... նպատակները: ... դեմ ... :

ՌՈՒԲԵՆ ԲԱՂՅԱՆ

ԱՐԽԻՎԱՅԻՆ

Թուրքիայի այս սեւ էջը ենթակա է վճռական դատապարտման

Հարցազրույց 1915 թ. Տրապիզոնում Իտալիայի գլխավոր հյուպատոս Ջակոմո Գորրինիի հետ

Այս հարցազրույցը տպագրվել է իտալական «Մեսսաջերո» թերթի 1915 թվականի օգոստոսի 27-ի եւ 28-ի համարներում, վերաբերում է Օսմանյան կայսրության ներքին իրավիճակին: Հարցազրույցի վերջում հյուպատոսն անդրադառնում է նաեւ հայերի դեմ իրականացվող քաղաքականությանը: Այս հատվածը արտատպվել է նաեւ Թուրքիայում 1915-1918 թվականներին լույս տեսնող «Արմենիա» ամսօրյայի 1915 թվականի հոկտեմբերի 15-ի համարում:

- Վերջում խնդրում եմ պարզաբանել, թե որքանով են իրականությանը համապատասխանում Օսմանյան կայսրությունում հայերի դեմ իրականացվող հալածանքների վերաբերող հրապարակումները:

- Տարբեր վիլայեթներում հայերը խոշտանգվում են տարբեր ձեւերով: Ամենուր նրանք հետապնդվում ու կասկածվում են: Նրանք ենթարկվում են իսկական սպանդի, որն ավելի դաժան է, քան կոտորածը: Այսպես ասած հայկական վիլայեթներից (7 վիլայեթ) հինգը՝ ամենակարեւորներն ու մարդաշատը, դժբախտաբար հենց իմ հյուպատոսական իրավասության տակ էին գտնվում՝ Տրապիզոնը, Էրզրումը, Վանը, Բիթլիսը եւ Սվազը: Իմ տարածքներում, սկսած հունիսի 24-ից, բոլոր հայերին սկսեցին տեղահանել՝ բռնի դուրս էին մղում իրենց բնակավայրերից եւ ուղեկցում դեպի հեռավոր կողմերը: Նրանցից միայն քչերն էին հասնում Միջագետք, իսկ մեծ մասը սպանվում էր չլսված դաժանությամբ:

Հանդիսավոր կոչը գալիս է հենց Կ.Պոլսից՝ սա կենտրոնական իշխանության եւ Միություն ու առաջադիմություն կուսակցության գործն է: Տեղական իշխանությունները եւ նույնիսկ մուսուլմանական բնակչությունը փորձում էին դիմադրել, մեղմացնել, ազատել, թաքցնել հայերին, սակայն ամեն ինչ ապարդյուն էր: Կենտրոնական իշխանության հրամանները կտրականապես հաստատված էին, բոլորը պետք է ենթարկվեին ու հետեւեին դրանց:

Մեր հյուպատոսական միջնորդությունը փորձեց փրկել գոնե երեխաներին եւ կանանց, սակայն ստացված բազմաթիվ խոստումները չէին հարգում Միություն եւ առաջադիմություն կուսակցության տեղական մարմինները, քանի որ հրամանները գալիս էին Կ. Պոլսից: Իրականացվում է անմեղ բնակչության իրական կոտորած եւ մորթ: Սա չլսված բան է, մի սեւ էջ, բացահայտ հալածանք մարդկային սրբազան օրենքների, քրիստոնեության եւ ազգային պատկանելության հանդեպ: Նույնիսկ հայ կաթոլիկները, որ նախկինում միշտ հարգված էին եւ զերծ էին մնում հալածանքներից ու կոտորածներից, այս անգամ, դարձյալ կենտրոնի հրամաններով, հալածվում են բոլորից դաժան ձեւերով:

Տրապիզոնում բնակվող լուսավորչական, կաթոլիկ եւ բողոքական շուրջ 14.000 հայերից, որոնք երբեւէ չեն հրահրել անօրինություններ, երբեք չեն նախազգուշացվել ոստիկանության կողմից, իմ մեկնելու ժամանակ մնացել էին 100-ը: Հունիսի 24-ից՝ այդ խայտառակ հրամանագրի հրապարակման օրից մինչ հուլիսի 23-ը՝ Տրապիզոնից իմ հեռանալու օրը, ես չէի քնում, չէի ուտում, գտնվում էի կաթվածահար վիճակում: Մի իսկական տանջանք էր ներկա գտնվել անզեն եւ անմեղ արարածների բնաջնջմանը:

Հայերի խմբերն անցնում էին հյուպատոսության պատուհանների տակով՝ աղերսելով օգնություն, բայց ոչ ես, ոչ մյուսները ոչինչ չէինք կարող անել նրանց համար: Քաղաքը պաշարված էր մինչեւ ատամները զինված 15.000 զինվորներով, ոստիկանության հազարներով, կամավոր աշխատակիցներով, կամավորների բանդաներով, Միություն եւ առաջադիմություն կուսակցության հատուկ ջոկատներով: Արցունքներ, կսկիծներ, անեծքներ, բազմաթիվ սպանություններ, խեղանդամվածներ, վախից մեռնողներ, հրդեհներ, կրակոցներ, անգութ հալածանքներ, յուրաքանչյուր օր փողոցներում հարյուրավոր դիակներ, բռնի մահմեդականացված կանայք, քրիստոնեական ընտանիքներից ու դպրոցներից գողացված ու մուսուլմանական ընտանիքներին հանձնված երեխաներ, շատերն էլ միայն մի շապիկով նստեցվում էին նավակների մեջ ու խեղդամահ արվում Սեւ ծովում կամ Դերե Մենդերե գետում: Ահա սրանք են Տրապիզոնից իմ վերջին, անջնջելի հիշողությունները, որ տանջում ու խռովում են հոգիս:

Թույլ տվեք այսքանով եզրափակել իմ այս զրույցը եւ հայտարարել, որ Թուրքիայի այս սեւ էջը ենթակա է վճռական դատապարտման: Եթե իմանային այն ամենը, ինչ ես գիտեմ, այն ամենը, ինչ տեսել եմ իմ աչքերով ու լսել իմ ականջներով, քրիստոնեական այն բոլոր պետությունները, որոնք մինչ այժմ չեզոք դիրքում են, պետք է ելնեն Թուրքիայի դեմ, դատապարտեն նրա անքաղաքիրթ իշխանությանը, նրա վայրագ Միություն եւ առաջադիմություն կուսակցությանը եւ պատասխանատու համարեն նրա դաշնակիցներին, որոնք հանդուրժում եւ իրենց օգնությամբ թաքցնում են այն ահավոր ոճրագործությունը, որը համարժեքը չունի ոչ հին, ոչ էլ նոր պատմության մեջ:

Անպատվություն, սարսափ, անարգանք:

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԲԱԼՈՅԱՆ

Հռոմ

ԲՈՒՇԻ ԱՅՑԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Ռայսը Մոսկվայում խոսել է համագործակցության եւ ԶԼՄ-ների ազատության մասին

ԱՄՆ պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսը երեկ Մոսկվա է ժամանել երկժամյա այցով, որի գլխավոր նպատակը նախագահներ Վլադիմիր Պուտինի եւ Ջորջ Բուշի առաջիկա հանդիպման նախապատրաստումն է: Բուշը Ռուսաստան պետք է այցելի Մեծ հաղթանակի 60-ամյակի տոնակատարության միջոցառումներին մասնակցելու եւ Պուտինի հետ բանակցելու:

Ռայսը Մոսկվայում հանդիպել ու զրուցել է վարչապետ Ֆրադկովի եւ նախագահ Պուտինի հետ: Բանակցությունների մանրամասնությունները չեն հաղորդվում: Սակայն BBC-ին հայտնի է դարձել, որ խոսվել է անվտանգության եւ պաշտպանության ոլորտներում ռուս-ամերիկյան համագործակցությունը խորացնելու, Բրատիսլավայում Պուտինի եւ Բուշի ձեռք բերած համաձայնություններն իրականացնելու մասին, ինչպես նաեւ Արեւմուտքի մտահոգությունն է արտահայտվել Ռուսաստանում ժողովրդավարության վիճակի կապակցությամբ:

Ռայսի այցելության նախօրեին «Թղթակիցներ առանց սահմանի» կազմակերպությունը նրան հորդորել էր Մոսկվայում արծարծել մամուլի ազատության հարցը: Կազմակերպության բաց նամակում նշվում է, որ 2004 թ. Ռուսաստանում 17 լրագրողներ ենթարկվել են հարձակումների: Միայն այս տարվա մայիսին 3 թղթակիցներ ստացել են սպառնալիքներ, իսկ երկուսի վրա կատարվել են հարձակումներ: Ռուսաստանյան անկախ մամուլը ֆինանսական ծանր վիճակում է:

Մոսկվա թռչելուց առաջ Ռայսը Վաշինգտոնում հայտարարել էր, որ ժողովրդավարական եւ բարգավաճ Ռուսաստանի գոյությունը «ձեռնտու է ամենքին»: Նա միաժամանակ հասկացրել էր, որ շարունակելու է Կրեմլի վրա ճնշում գործադրել հանուն ժողովրդավարության եւ ազատ շուկայական տնտեսության:

Ջորջ Բուշի վարչակազմը մտահոգ է Կրեմլում իշխանության կենտրոնացումից, անկախ ԶԼՄ-ների նկատմամբ կիրառվող հալածանքներից, նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում ազդեցությունը պահպանելու Մոսկվայի փորձերից: Սակայն հակաահաբեկչական պատերազմում Ռուսաստանի կարեւոր դերն ԱՄՆ վարչակազմին թույլ չի տալիս անելու հակառուսական խիստ հայտարարություններ:

Մոսկովյան բանակցություններից անմիջապես հետո Ռայսը մեկնել է Վիլնյուս, որտեղ այսօր կմասնակցի ՆԱՏՕ-ի երկրների արտգործնախարարների ոչ պաշտոնական հանդիպմանը:

Բեռլուսկոնին չի ուզում հրաժարական տալ

Իտալիայում կառավարական ճգնաժամ է սկսվել շրջանային ընտրություններում ընդդիմության հաղթանակից ի վեր: Վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին նախագահ Կառլո Չամպիին ծանուցել է կառավարության 4 նախարարների պաշտոնանկության մասին, բայց հայտարարել է, թե ինքը մտադիր չէ հրաժարական տալ:

Բոլոր չորս նախարարներն էլ կառավարող կոալիցիայի մասնակից Քրիստոնեա-դեմոկրատների միության (ՔԴՄ) անդամներ են: Քրիստոնեա-դեմոկրատները Բեռլուսկոնիից պահանջել են հրաժարական տալ եւ հայտարարել քաղաքական նոր ծրագրով մի նոր կոալիցիայի ստեղծման մասին: Բայց վարչապետը չի ուզում պարտվողի դերում լինել եւ խոստացել է իրավիճակը պարզաբանել խորհրդարանում ունենալիք ելույթում:

Վերջին 50 տարում Իտալիան առնվազն հինգ տասնյակ կառավարական ճգնաժամ է ունեցել. բոլորն էլ ավարտվել են իշխանափոխությամբ: Բայց Բեռլուսկոնին չի ուզում այդ ճանապարհով գնալ: 2001 թ. նրա կազմած կառավարական կոալիցիան մինչեւ օրս իշխանության ղեկին է մնում, խուսափելով վաղաժամկետ ընտրությունների անցկացումից:

BBC-ն նշում է, որ վերջին օրերին Բեռլուսկոնիի հրաժարականի հարցը գրեթե կասկած չէր հարուցում: Արտգործնախարար Ջանֆրանկո Ֆինին նույնիսկ հայտարարել էր, թե համաձայնություն է ձեռք բերվել կառավարական նոր կոալիցիա կազմելու վերաբերյալ: Սակայն նախագահ Չամպիի հետ կայացած հանդիպումից հետո Բեռլուսկոնին լրագրողներին ասաց, թե ինքը չի պատրաստվում հրաժարական տալ:

Ապրիլի սկզբներին կայացած շրջանային ընտրություններում վարչապետի «Առաջ, Իտալիա» կուսակցությունը ջախջախիչ պարտություն կրեց: ՔԴՄ-ն դուրս եկավ կառավարող կոալիցիայից: «Առաջ, Իտալիան» հասկացրեց, որ եթե ՔԴՄ-ն չվերանայի սեփական որոշումը, ապա հարկ կլինի անցկացնել վաղաժամկետ ընտրություններ:

Ձախ կենտրոնամետ ընդդիմության ներկայացուցիչների խոսքերով, կառավարական ճգնաժամը վերածվել է «անվայել խեղկատակության»: Ժողովրդավարական ձախ կուսակցության առաջնորդ Պիերո Ֆասինոն նշում է, որ «վարչապետն իր վարքագծով խայտառակում է թե՛ կոալիցիան, թե՛ երկրի քաղաքական կառույցները եւ թե՛ ամբողջ երկիրը»:

Ընտրություններում ընդդիմությունը հաղթել է երկրի 13 շրջաններից 11-ում, ընդհանուր առմամբ ստանալով քվեների 54 տոկոսը: Բեռլուսկոնիի աջամետ կոալիցիայի պարտության գլխավոր պատճառներն են համարվում Իրաքում իտալական զորքերի ներկայությունը եւ Իտալիայի տնտեսական դժվարությունները:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ցեղասպանության իրազեկության հայտարարություն

«Յու Էս նյուս էնդ ուորլդ ռիփորթ» շաբաթաթերթում

Հայոց ցեղասպանության 90-րդ տարելիցի հիշատակությունների շրջանակներում, մարդու իրավունքների գիտակցության բարձրացման եւ այսուհետեւ ցեղասպանությունների կանխարգելման նպատակներով, ամերիկյան ամենաազդեցիկ շաբաթաթերթերից «Յու Էս նյուս էնդ ուորլդ ռիփորթ»-ի ապրիլի 25-ի համարում մի ամբողջ էջ է տրամադրվել Հայոց ցեղասպանության իրազեկության հայտարարությանը, տեղեկացնում է Զորյան ինստիտուտի ցեղասպանության եւ մարդու իրավունքների ուսումնասիրությունների միջազգային ինստիտուտից ստացված մամուլի հաղորդագրությունը: Միլիոնավոր ընթերցողներ ունեցող շաբաթաթերթի այդ համարն, ըստ հաղորդագրության, ապրիլի 18-ից արդեն կրպակներում է: Հայտարարության տեղադրումը հովանավորել է ցեղասպանությունը վերապրածների թոռ՝ մի ամերիկահայ, որը գերադասել է չնշել իր անունը: «2003 թ.-ին ես կորցրեցի իմ մորական ծնողներին, երկուսն էլ 90 տարեկանն անց էին: Նրանց պատմություններն իրենց բաժին հասած փորձությունների վերաբերյալ տարիներ շարունակ հետեւել են ինձ, դարձել մտասեւեռում: Երդվել էի չմոռանալ երբեք, եւ սա գուցե լավագույն ձեւն է աշխարհին հաղորդակից դարձնելու այդ ահավոր ողբերգությանը», ասել է նա:

Հայտարարության խորագիրն ազատ վերարտադրությունն է Էդմունդ Բըրքի «Որպեսզի չարը հաղթանակի, բավական է որ բարի մարդիկ ոչինչ չանեն» հայտնի խոսքերի: Մեջտեղում ցեղասպանությունը վերապրածի իշխող լուսանկարն է, վարպետորեն նկարված Արա Օշականի եւ Լեւոն Փարյանի կողմից: Վերջում կոչ է ուղղված մարդկանց՝ փորձել վերափոխելու, շտկելու ինչ-որ բան:

Հ. Օ.

ՇՎԵԴԻԱ

Կարմիր մեխակներ մեր սիրելի Ալմային

Ստոկհոլմի «Ապրիլ 24: 90-րդ տարելիցի հանձնախմբի» նախաձեռնությամբ ապրիլի 17-ին երթ է կազմակերպվել դեպի շվեդ միսիոներ Ալմա Յոհանսենի շիրիմին: Այդ արտակարգ անձնավորությունը 1915 թ.-ի դաժան օրերին ամեն ինչ արել է օգնելու ցեղասպանությունից տուժածներին: Նրա ջանքերի շնորհիվ է, որ Շվեդիայի առաջին սոցիալ-դեմոկրատ վարչապետ եւ այդ ժամանակվա ֆինանսների նախարար Հյալմար Բրանթինգն առաջ է քաշել Հայկական հարցը եւ առաջինը (Լեմկինից դեռ շատ առաջ) օգտագործել «ֆոլկմորդ» շվեդերեն բառը, որը նշանակում է ցեղասպանություն:

«Մենք միշտ հիշելու ենք նրան եւ արտահայտելու մեր երախտագիտությունը: Սա սրբավայր է մեզ համար», նշել է Ստոկհոլմի հայերի օգնության ընկերության նախագահ Հակոբ Խաչերյանը:

Շիրիմի մոտ Նորայր քահանան աղոթք է արտասանել միսիոներուհի Ալմայի հոգու խաղաղության համար: Հավաքվածները կարմիր մեխակներ են դրել նրա հողաթմբի վրա:

Հ. Օ.

Աֆղանստանում գերի են ընկել չեչեն եւ արաբ վարձկաններ

Աֆղանստանի հարավում գտնվող լեռնային շրջաններից մեկում երեկ ոչնչացվել են «Թալիբան» շարժման 8 գրոհայիններ, իսկ 11 ուրիշներ էլ գերի են ընկել: Զաբուլի նահանգի իշխանությունների տվյալները վկայակոչելով Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ գերիների մեջ կան Չեչնիայից եւ արաբական երկրներից եկած վարձկաններ: Իշխանությունները վարձկանների մի մասին հանձնել են ամերիկյան զորքերի տնօրինությանը:

Քաբուլի իշխանությունները պնդում են, թե «Թալիբանի» գրոհայինների դեմ ուղղված հատուկ գործողությունն անցկացվել է Աֆղանստանում տեղաբաշխված ամերիկյան օդուժի ստորաբաժանումների մասնակցությամբ: Սակայն ամերիկացի զինվորականներն առայժմ չեն խոսում հիշյալ շրջանում ռազմական գործողությունների անցկացման մասին:

Նախնական տեղեկությունների համաձայն, Զաբուլի նահանգում իրականացված հատուկ գործողության ընթացքում սպանվել է նաեւ թալիբների տեղացի առաջնորդ մոլլա Աբդուլլան:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Անցյալի արժեքավորումներ

Գարեգին Զաքոյանի «Արամ Խաչատրյան. կինոերաժշտություն» եւ այլ ծրագրերի մասին

«Հիշիր ապագայի մասին» ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մշակութային ժառանգությունները պահպանելու այս ծրագիրը մեծ ծառայություն է որեւէ ժողովրդին եւ նրա մշակույթին, որպես մոռացությունից, հաճախ էլ ոչնչացումից փրկվում են զեղարվեստական շատ ու շատ արժեքներ:

Կինոգետ, կինոռեժիսոր Գարեգին Զաքոյանի նախաձեռնությամբ եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գործերով Հայաստանի ազգային հանձնաժողովի նախագահ Կարինե Ղանիեյանի հետ արդյունավետ համագործակցությամբ «Արամ Խաչատրյան. կինոերաժշտություն» ծրագիրը Մոսկվայում մրցութային կարգով շահեց եւ օրերս իրականություն դառնալով՝ հանրությանը վերադարձրեց Արամ Խաչատրյանի ստեղծագործական ժառանգության մի անհայտ մասը, որն է կոմպոզիտորի 30-60-ականներին ֆիլմերի համար գրված երաժշտության ամփոփումը մեկ լազերային սկավառակում (պահպանված է ֆիլմային տարբերակը): CD-ին ուղեկցվում է պոլիգրաֆիական բարձրակ մատուցմամբ՝ տպագրված «Գասպրինտ» տպարանում, եւ ճաշակով ձեւավորված գրքույկով, որ ներկայացնում է երաժշտագետ Մարգարիտա Ռուխկյանի տեխտ-մեկնաբանությունները՝ կինոերաժշտության ստեղծման պատմության մասին, նաեւ հատվածային անդրադարձներ ժամանակաշրջանի ներխաղախական մթնոլորտին՝ անմիջականորեն առնչվող ֆիլմերի ստեղծման պատմությանը («Պեպո», «Զանգեզուր» եւ այլն): Ֆիլմագրություն բաժինը ներկայացնում է հիշյալ 17 ֆիլմերի ցանկերը: CD-ների այս շարքը հետագայում նախատեսում է ընդգրկել Ա. Բաբաջանյանի, Էդ. Միրզոյանի, Տ. Մանսուրյանի, Ռ. Ամիրխանյանի կինոերաժշտությունը:

Ա. Խաչատրյանի կինոերաժշտական ժառանգությունը պահպանվում է Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանի ֆոնդերում, որ ներառում է ավելի քան 250.000 նմուշներ՝ կինոֆիլմեր, ձայնագրություններ, լուսանկարներ, բեմի վարպետների ամանկի, գողների, մտավորականների,

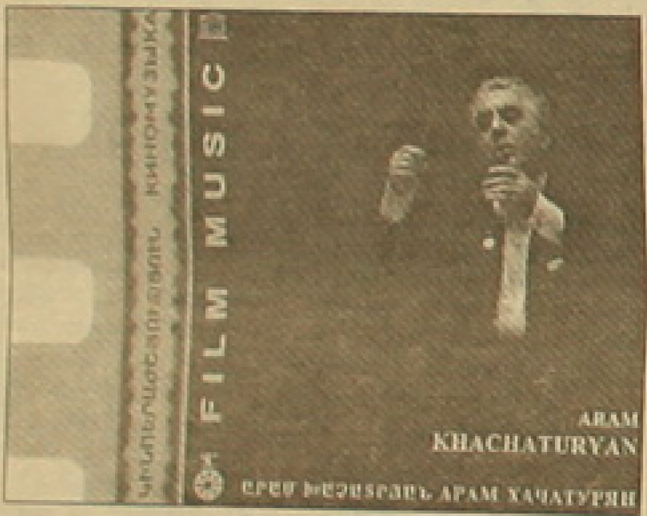

խաղարկային գործիչների եզակի ելույթների եւ տարբեր երաժշտական ձայնագրություններ: Ֆիլմադարանը փաստորեն ամփոփում է մեր ազգային կինոարվեստի ժառանգությունը: Սակայն ժամանակին բնորոշ անտարբերությունից անմասն չմնացած մշակութային այս օջախը եւս, անհրաժեշտ ֆինանսների բացակայության եւ բարձիթողի վիճակի պատճառներով սահմանափակել է իր գործունեության հնարավորությունները, երբ այստեղ պահպանվող 20-30-ականների նկարահանումները, ձայնագրությունները վերականգնման խիստ կարիք ունեն՝ դրանք պահպանելու, թվայնացնելու եւ սերունդներին փոխանցելու անհրաժեշտությամբ:

Հատված «Անհետացման գծից անդին» ինստալյացիայից:

Գարեգին Զաքոյանի այս աշխատանքը՝ Խաչատրյանի կինոերաժշտության փոխադրումը լազերային սկավառակի վրա, այդ ժառանգության պահպանման առաջին քայլն է, որ կոմպոզիտորի ստեղծագործության այդ էջերն անհայտությունից հանելու նպատակ ունի: Նմանաբնույթ իրագործում էր նաեւ արվեստագետի «Իմ Երեւան» մեծադիր գրքի հրատարակումը՝ գրականագետ Վահան Նավասարդյանի եւ լուսանկարիչ Մախ Սիվասլյանի հետ, հին ու նոր երեւանների տեսարանների բազմախանակ լուսանկարներով եւ կից տեքստով: Այդ տարիներին էր, որ նա հավաքեց, ամբողջացրեց եւ հրատարակեց Սերգեյ Փարաջանովի «Նամակներ բանտից» գիրքը:

Անցյալի ժառանգության պահպանման ջատագովի ներդին կոչումն արվեստագետին հաճախ է մղում անհանգիստ որոնումների (թեեւ արտաքին հանդարտությանը): Այդ դրսեւորումներից հետաքրքրականը հայկական կինոյի ստեղծման պատմությանը վերաբերող արխիվային փաստաթղթերի հավաքման եւ ուսումնասիրության աշխատանքներն են, որ կատարել է ղեկավարությամբ աշխատակից Մարինա Մարտիրոսյանի հետ: «Армянское кино. Документы и материалы» գրքի հարյուրավոր փաստաթղթերը վերաբերում են մեզ հասած տեղեկություններով ամենահին՝ Ղարսի 1910-ի կինոթատրոնին, Ալեքսանդրապոլի, Երեւանի առաջին կինոթատրոնների հիմնադրման թույլտվություններին, հայկական առաջին խաղարկային ֆիլմի՝ «Նամուսի» աշխատանքների գրագրություններին եւ այլ երեւույթներին: Հայ կինոյի մասին փաստագրական այս առաջնությունը՝ 1910-1955 թթ. ներառող, շուրջ 200 լուսանկարներով, երկու տեղեկատու հավելվածներով, լավագույն սկզբնաղբյուրը կդառնա ապագա կինոգետների համար: Աշխատանքը պատրաստ է տպագրության՝ պահպանելու է փաստաթղթային լեզուն՝ հայերենը եւ ռուսերենը:

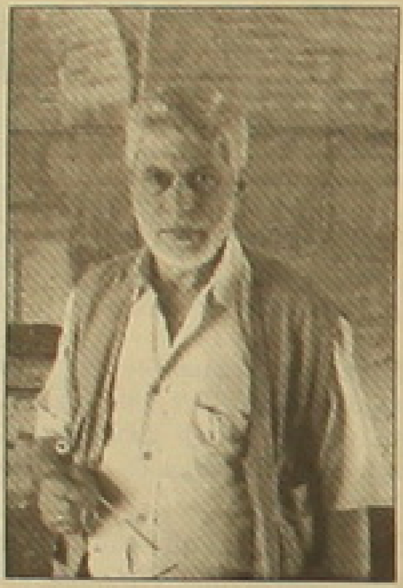

Ինքնատիպ ու խորհրդավոր մտահղացում էր Փարաջանովի 90-ամյակին նվիրված Զաքոյանի «Անհետացման գծից անդին» ծրագիրը իրականացված ֆիլմադարանի տարածքում, ֆրանսիացի նկարչուհի Ռաֆայել Վիրինգի հետ: Համանման ինստալյացիոն ծրագիր նախապատրաստվում է Ստրասբուրգում՝ դարձյալ Ռ. Վիրինգի համագործակցությամբ: Ս. Փարաջանովի կյանքի մասին պատմող «Ուղեւոր» ինստալյացիան իրականացվելու է տարօրինակ մի վայրում, որ արվեստագետը պայմանականորեն մեռած կայարան, կամ վագոնների գերեզման է կոչում: Այստեղ «ծավալվող գործողությունները» (1924-1988 թթ.) աշխարհի քաղաքներից այլեւս անհետացած խորհրդային երկիրն են ներկայացնելու՝ Փարաջանով անկրկնելի ֆենոմենի կյանքի ողբերգային պատմության ֆոնավորմամբ: Ստրասբուրգյան անպետք վագոնները՝ սովետական տարբեր էպոխաներ խորհրդանշող, զինվորներ են պատերազմ տանելու կամ կալանավորներ՝ սիբիրներ եւ առհասարակ սովետական կյանքի մասին են պատմելու: 2006 թ.-ին Ֆրանսիայում անցկացվելիք Հայաստանի մշակույթի օրերի շրջանակներում Ֆրանսիայում այս հարցերով զբաղվող հանձնաժողովին է ներկայացված Գ. Զաքոյանի «Հայ կինո» ֆոտոցուցահանդեսի նախագիծը: Այն ներկայացնում է հայ կինոն 19-րդ դարից (ընդգրկելով եղեռնյան տարիները, առաջին գաղթականներին Հալեպում եւ այլն) մինչեւ մեր օրերը: Ժամանակակից հայ կինոյի լուսանկարները հեղինակել է ֆրանսահայ Մախ Սիվասլյանը:

Ոտքի կինոմտածողություն ու մեկնաբանություններ է դրսեւորում Զաքոյանի ֆիլմաշխարհը, որը, սակայն, դիտողին այնքան էլ հայտնի չէ: Գենադի Մելքոնյանի հետ հինգ տարի առաջ նկարահանված «Կալանավայրերի արվեստը» կինոժապավենը միայն վերջերս ցուցադրվեց հանրային հեռուստատեսությամբ, իսկ «Քաջարանի» հանրային դիտում դեռ չի եղել:

Անցած տարի ֆիլմադարանում կազմակերպված վերջին կինոդիտմանը ներկա էր նաեւ Ստրասբուրգի «Ալոլրնիա» մշակութային կենտրոնի տնօրենը, որի պատվերով էլ Գ. Զաքոյանը պատրաստվում է նոր ֆիլմ նկարել Ֆրանսիայում: «Ռայշոֆֆեն» ֆիլմը պատմում է ֆրանսիական համանուն քաղաքի հին ու նոր կյանքի մասին՝ հայտնի գնացքներ արտադրող քաղաքի գործարանի հիմնադրման պատմությունից սկսած:

Իսկ 2004 թ. ստեղծված «Քաջարան» վավերագրական ֆիլմը՝ «Քարի մետամորֆոզ» ենթախորագրով, երկրաբանական ասպեկտներ չի շոշափում: Ֆիլմը մեռնող ու նոր ծնվող քարի մասին է, երբ հսկա ժայռաբեկորները քաղաքի մեջ վերածվում են մոլիբդենային փոշու, հետո լցվում տակառների մեջ ու այդպես «Զանգեզուրի սարերն ուղարկվում են Ամերիկա, Ճապոնիա, Ռուսաստան»: Քարը ձեւափոխվելով, ենթարկվում է այլացության՝ նոր ծննդի: «Մինչեւ ֆիլմի նկարահանումները էկոլոգիական խնդիրներ ունեի, հետո դրանք փոխվեցին: Մարդը ստեղծված է, որ ձեւափոխի շրջապատը, ու ֆիլմը քարի շարժման ու քարի մահվան մասին է: Ստրասբուրգում ֆիլմի ցուցադրությունից հետո մի ֆրանսուհի մոտեցավ ու ասաց. «Ինձ թվում էր, թե ես խենթ եմ, երբ հողամասում աշխատում էի, եւ հաճախ թվում էր, թե քարերը ընչում են: Հիմա տեսա, որ դա իրոք այդպես է»:

Մեր լեռնաշխարհի քարի դիմադրությունը, նրա հետ կռիվ տվող ու նրա հետ ընչառություն առնող մարդու տառապագին համբերությունը՝ մոլիբդենային պղնձային թվացող արտադրության ձեւերով, ֆիլմում բանաստեղծական երանգավորում է ձեռք բերել ու փիլիսոփայական մտածումներ՝ աշխարհի մետամորֆոզային ենթատեքստով, ինչն առավել ընդգծում է ֆիլմի երաժշտությունը (կոմպոզիտոր՝ Յուրի Հարությունյան):

ՄԵԼԻՆԵ ԲԱՂՄԱՆՅԱՆ

Երեւանում է Շուշան Միլդոնյանը

Նրա անունը վաղուց նշվում է 20-րդ դարի արտերկրի լավագույն հայ երաժիշտների թվում: Վենետիկում ծնված եւ կրթություն ստացած, բայց իր արտիստական կարիերան Ֆրանսիայի ու Բելգիայի հետ կապած (ներկայումս ապրում է Բրյուսելում, դասավանդելով տեղի Թագավորական կոնսերվատորիայում եւ Սիենայի Accademia Chigiana-ում), տավղահարուհի Շուշան Միլդոնյանի բազմամյա եւ կայուն միջազգային համբավը սկիզբ է առել դեռ 30 տարի առաջ: Թել Ավիվի, Ժնեւի, Փարիզի միջազգային մրցույթների առաջին մրցանակի դափնեկիր Շուշան Միլդոնյանը շրջագայել է ողջ աշխարհում, հանդես գալով ինչպես կամերային, այնպես էլ նվագախմբային նվագացանկերով:

Միլդոնյանը Երեւան ժամանել է երկրորդ անգամ: Այս անգամ նա ելույթ ունեցավ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի լարային խմբի հետ (ղեկավարում էր Ռուբեն Ասատրյանը)՝ կատարելով վիեննական կլասիցիզմի ժամանակաշրջանի կոմպոզիտոր Կառլ Դիտերսդորֆի (1739-1799) տավղի եւ լարային նվագախմբի 5 կոնցերտներից մեկը:

Հնագույն երաժշտական գործիքի նրբագեղ հնչյունները դահլիճի մթնոլորտը հագեցրին հին, փոքր-ինչ պարզունակ դարաշրջանի հանդարտությամբ: Այս առումով կոնցերտի 2-րդ՝ դանդաղ մասը գլխավոր դարձնելով, Միլդոնյանը ցուցադրեց հոգու «լարերին» դիպչելու տավղի անհամեմատելի կարողությունը: Տեմբրային նրբերանգման հարստությունը, որին կատարելապես տիրապետում է մեր հայրենակցուհին, վերականգնում էր առավել վաղ ժամանակաշրջանի երաժշտությունը: Միայն երրորդ մասում տավղի արծաթահունչ ձայնը վերադարձրեց պարային Rondo-ի իրականություն:

Դիտերսդորֆի կոնցերտի 2-րդ մասից ծգվող տրամադրությունը նոր եւ բազմաշերտ զարգացում ստացավ հարյուր տարի առաջ ֆրանսիացի հանճար Կլոդ Դեբյուսիի գրած «Սրբազան պարերում»: Տավղի եւ լարային նվագախմբի համար գրված երկու (սրբազան եւ աշխարհիկ) պարերը հնարավորություն տվեցին Շուշան Միլդոնյանին բնորոշ նրբացված պուանտիլիզմն ու վարպետությունն ի հայտ բերել ռիթմի շեշտավորումներում: Պլաստիկայի, որպես Դեբյուսիի երաժշտական արտահայտչականության հիմքի հասկացիչը նաեւ հենց Միլդոնյանի բնածին արժանապատվությունն է: Տարբեր ռիթմերի ու ռեգիստրների, օդային ու թանձր հնչյունների ճկուն հերթափոխմամբ, ասես ծովահարսի պես տավղի դյութիչ ձայնով դեպի անհայտ հեռուները տանող Շուշան Միլդոնյանը Դեբյուսիի իր մեկնաբանությամբ վերջնականապես նվաճեց «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի ունկնդիրներին:

ԱՎԵՏԼԻՍԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Արվեստագիտության դոկտոր

Հուշարձանների պահպանման մասին՝ «Քարակերտ հուշերում»

Մոտ 30 տարիների ուղեւորությունների, գրառումների եւ ուսումնասիրությունների արդյունք է արձակագիր, հրապարակախոս Մարգո Ղուկասյանի «Քարակերտ հուշեր» գիրքը, որի շնորհանդեսը կայացավ երեկ՝ գրողների միության կլոր սրահում: Գիրքը, որը հրատարակվել է գրողների միության աջակցությամբ եւ նվիրված է հեղինակի ամուսնուն՝ ճարտարապետ Ահարոն Խաչատրյանին, ներկայացնում է Հայաստանի մոտ 60 հուշարձանների, պատմամշակութային եւ ճարտարապետական կոթողների մասին ուսումնասիրություններ, հոդվածներ, գրառումներ:

Շնորհանդեսի ժամանակ հեղինակը հույս հայտնեց, որ գիրքը կօգնի, կնպաստի հուշարձանների պահպանմանը, «քանի որ հայ ժողովուրդը պարծենալու երկու բան ունի՝ հայկական ձեռագրերը եւ քարակերտ հուշարձանները»:

Մարգո Ղուկասյանի ստեղծագործական աշխատանքն ու գործունեությունը ներկայացրեց ՀԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը. «Եթե այսօր մենք ունենք գեղարվեստական հրապարակախոսություն, ինչ-որ տեղ պարտական ենք տկն Ղուկասյանի վաստակին: Իսկ նրա այս նոր՝ «Քարակերտ հուշեր» գիրքը ուղղված է բոլորիս, հատկապես երիտասարդներին, քանի որ գրքի հորդորը՝ պահպանել եւ գնահատել մեր արժեքները, ուղղված է եկող սերունդներին»:

Ճարտարապետների միության նախագահ Մկրտիչ Մինասյանը շատ կարեւորեց նուրբ մոտեցումներով գրված նման գրքի գոյությունը հատկապես մեր օրերում, երբ հաճախ ականատես ենք լինում արժեքավոր հուշարձանների քանդմանը: Պրն Մինասյանը ճարտարապետների միության կողմից Մարգո Ղուկասյանին հանձնեց պատվավոր դիպլոմ:

Մշակույթի փոխնախարար Կարինե Խոդիկյանը ներկայացրեց Մարգո Ղուկասյան հրաշալի անձնավորությանը:

Արձակագիրն ու հրապարակախոսը երկար տարիներ եղել է «Գարուն» ամսագրի հրապարակախոսության եւ գիտության բաժնի վարիչ, հեղինակել 400-ից ավելի հոդվածներ, էսսեներ, ակնարկներ, ճամփորդական նոթեր: Բացի այդ, հեղինակ է տասը գրքերի՝ «Վկայություն 20-րդ դար», «Մի կյանքի պատմություն», «Երկնքում արեւ կա», «Քարակերտ հուշեր» եւ այլն:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Մինչ ապրիլի 24-ը՝ ստեղծագործական միություններում

«Եղեռնի 90-ամյակին նվիրված հանրապետական ցուցահանդես»-ը կբացվի նկարիչների միությունում՝ ապրիլի 22-ին: Ներկայացված շուրջ 400 աշխատանքներից հանձնաժողովը կընտրի 100-ը՝ առաջին հարկի ցուցասրահի ընդգրկմամբ: Նկարիչները հիմնականում հանդես կգան մեկ աշխատանքով: Նույն խորագրով երկրորդ ցուցադրությունը նույն օրը կկայանա երկրորդ հարկում՝ Մեծ եղեռնի թեմաներով սփյուռքահայ եւ հիմնականում օտարազգի նկարիչների ստեղծագործությունների մասնակցությամբ:

Նկարիչների միության նախագահ պրն Կարեն Աղամյանը նշեց, որ չնայած կառավարական միջոցառումների ցանկում ցուցահանդեսներ կազմակերպելու որոշմանը, իրենք պետական որեւէ աջակցություն չեն ստացել, եւ ցուցահանդեսը կազմակերպվում է բացառապես միության ջանքերով ու նկարիչների էնտուզիազմի շնորհիվ: Միության առաջարկները մշակույթի նախարարությանն անտեսվել են, բայց նկարիչներն իրենց քաղաքացիական պարտքն են համարում ցուցահանդեսին մասնակցել՝ չսպասելով պետության վերաբերմունքին:

Մ. Բ.

Պատանեկան բռնցքամարտի ստուգատես Էջմիածնում

Էջմիածնի մշակույթի պալատում իրենց մրցավեճն ավարտեցին բռնցքամարտի Հայաստանի պատանեկան առաջնության պարգեւները վիճարկող բռնցքամարտիկները: Բացի ուժեղագույններին որոշելուց, մրցաշարը նաեւ նպատակ էր հետապնդում կազմավորելու Հայաստանի պատանեկան հավաքականը, որը պետք է նախապատրաստվի աշխարհի եւ Եվրոպայի պատանեկան առաջնություններին:

Մրցաշարն անցկացվեց քաշային 13 կարգում: Ավանդաբար իրենց լավ դրսեւորեցին Երեւանի, Գյումրիի եւ Վանաձորի պատանի բռնցքամարտիկները: Հաճելի անակնկալ մատուցեցին Գեղարքունիքի մարզի ներկայացուցիչները: Նրանցից երկուսը՝ Անդրանիկ Գոզեյանը (46 կգ) եւ Սամվել Բարսեղյանը (48կգ) հաղթելով մրցակիցներին, կանգնեցին պատվո պատվանդանին: Իսկ բոլորից հաջողը Երեւանի օլիմպիական հերթափոխի պետական ուսումնարանի սաների ելույթն էր: Նրանք արժանացան 4 ոսկե, 2 արծաթե եւ 5 բրոնզե մեդալների: Չեմպիոններ հռչակվեցին Աշոտ Հովհաննիսյանը (54 կգ), Միքայել Օհանյանը (60 կգ), Ռաֆիկ Խաչատրյանը (66 կգ) եւ Խաչատուր Պետրոսյանը (75 կգ):

Երկու չեմպիոն ունեցան էջմիածինցիները: Արայիկ Պողոսյանը (57 կգ) եւ Արման Աթանյանը (86 կգ) գերազանցեցին իրենց մրցակիցներին: Քաշային մյուս կարգերում ուժեղագույններ ճանաչվեցին վանաձորցիներ Արսեն Հովհաննիսյանը (50 կգ) եւ Տիգրան Միսակյանը (52 կգ), գյումրեցի Հայկ Սեդրակյանը (63 կգ), ախուրյանցի Արման Մինասյանը (70 կգ) եւ բռնցքամարտի հանրապետական մարզադպրոցի սան Դավիթ Մեսրոպյանը (80 կգ):

Ամփոփելով առաջնության արդյունքները, ՀՀ պատանեկան հավաքականի գլխավոր մարզիչ, միջազգային կարգի մրցավար, հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Ֆեդյա Ալեքսանյանը նշեց, որ ինչպես միշտ համեմատաբար ավելի լավ էին պատրաստված ցածր եւ միջին քաշային բռնցքամարտիկները: Տեխնիկական առումով նրանց պատրաստվածությունը բավարար էր, սակայն տակտիկական մտածելակերպը թույլ էր: Օրինակ, բացակայում էին երկիարկ կամ եռաքայլ կոմբինացիաներով գրոհները, նախանշող հարվածները: Բռնցքամարտիկների հարվածներն էլ հստակ չէին եւ աչքի չէին ընկնում բազմազանությամբ, ինչը մրցափորձի պակասի հետեւանք էր: Այս բացը ստեղծում մարզիչները պետք է լրացնեն քննաջան, նպատակային աշխատանքով: Ֆեդյա Ալեքսանյանի համոզմամբ, այն ամենին, ինչին առաջասար երկրները հասնում են բազմաթիվ մրցաշարերի շնորհիվ, մենք պետք է նշված բացերը լրացնենք մտածված գործողությունների միջոցով:

Թեեւ առաջնությունում անցկացված ոչ բոլոր մենամարտերում բռնցքամարտիկներն աչքի ընկան իրենց վարպետությամբ եւ մենամարտելու ունակությամբ, սակայն ընդհանուր առմամբ մրցաշարը ծառայեց իր նպատակին: Հավաքականի մարզիչները հնարավորություն ունեցան ծանոթանալու հայկական բռնցքամարտի հերթափոխին եւ ընտրելու առավել շնորհալիներին:

Յուրի Սյոմինը կգլխավորի ՌԴ հավաքականը

ՌԴ ֆուտբոլային միության գործկոմի բյուրոն ազգային հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնում առաջադրել է «Լոկոմոտիվի» մարզիչ Յուրի Սյոմինի թեկնածությունը: Ապրիլի 26-ին կայանալիք ՌԴ ֆուտբոլային միության բյուրոյի նիստում պետք է Սյոմինի թեկնածությունը հաստատվի: Ինչպես տեղեկացրել է ՌԴ ֆուտբոլային միության նախագահ Վիտալի Մուտկոն, երկու պաշտոնների համատեղության մասին խոսք լինել չի կարող: Յուրի Սյոմինն արդեն հեռացել է Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» գլխավոր մարզչի պաշտոնից եւ իր ողջ ուշադրությունը պետք է բեւեռի ազգային հավաքականում կատարվելիք աշխատանքի վրա: Իսկ «Լոկոմոտիվի» գլխավոր մարզիչ է նշանակվել Վլադիմիր Էշտրեկովը, որը մինչ այդ Սյոմինի օգնականն էր:

Հավաքականի նոր գլխավոր մարզիչ Յուրի Սյոմինի առջեւ խնդիր է դրվելու ազգային թիմի հետ 2006 թ. աշխարհի առաջնության ուղեգիր նվաճել: Առայժմ Սյոմինը հավաքականի հետ պայմանագիր կկնքի մինչեւ 2005 թ. դեկտեմբերի 31-ը: Եթե Սյոմինը չկատարի իր առջեւ դրված խնդիրը, ապա ստիպված կլինի հեռանալ հավաքականից: Բացի Սյոմինից, ՌԴ ֆուտբոլային միությունը քննարկել է Բորա Միլուտինովիչի, Օտմար Հիտցֆելդի եւ Ժերար Ուլյեի թեկնածությունները: Նշենք, որ հավաքականում Յուրի Սյոմինի աշխատավարձը կկազմի 20 հազար դոլար: Այդքան գումար էր ստանում նաեւ հավաքականի նախկին մարզիչ Գեորգի Յարցեւը:

Ինչ վերաբերում է հավաքականում Յուրի Սյոմինի օգնականներին, ապա գլխավոր մարզիչն այդ հարցում դեռեւս չի կողմնորոշվել:

«Չելսիի» եռյակը հավակնում է պարգեւի

Լոնդոնի «Չելսիի» ֆուտբոլիստները պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստների ընկերակցության սահմանած «Տարվա լավագույն խաղացողը» մրցանակի գլխավոր հավակնորդներն են: Այդ մրցույթի եզրափակիչ փուլ են մտել թիմի դարպասապահ Պետր Չեխը, «Չելսիի» ավագ Ջոն Թերին եւ կիսապաշտպան Ֆրենկ Լեմպարդը: Հավակնորդների թվում են նաեւ «Արսենալի» հարձակվող Թյերի Անրին, որը մրցանակի անցյալ տարվա դափնեկիրն է, ինչպես նաեւ «Կրիստալ Պելեսի» հարձակվող Էնդի Ջոնսոնն ու «Լիվերպուլի» ավագ Սթիվեն Ջերարդը: Հաղթողի անունը հայտնի կդառնա ապրիլի 24-ին:

Ֆուտբոլիստների արհմիության նախագահ Գորդոն Թեյլորի կարծիքով, պարգեւը կստանա Լեմպարդը կամ Թերին, հիմնականում որոնց ջանքերով «Չելսին» նվաճեց լիգայի գավաթը, գործնականում ապահովել է չեմպիոնի տիտղոսը եւ հավակնում է չեմպիոնների լիգայի հաղթողի կոչմանը: Ըստ Թեյլորի, Ֆրենկ Լեմպարդն անցյալ տարի էլ մրցանակի գլխավոր հավակնորդներից էր, սակայն այն հանձնվեց «Արսենալի» ֆրանսիացի հարձակվող Թյերի Անրիին: Այս տարի Լեմպարդի ու Թերիի խաղում Ժոզե Մոուրինյոյի գլխավորությամբ զգալի առաջընթաց է նկատվում:

Կուրյեն կորտ վերադարձավ

Ամերիկացի հանրահայտ թենիսիստ Ջիմ Կուրյեն, որը 5 տարի առաջ ավարտել էր ելույթները, որոշեց կրկին կորտ դուրս գալ: Հյուսթոնում անցկացվող թենիսի մրցաշարում նա զուգախաղում ընկերակցեց իր անվանի հայրենակից Անդրե Աղասուն: Նրանց մրցակիցներն էին Մարդին Ֆարիշն ու Լուիս Խոռնեն: Կուրյեի համար վերադարձը հաջող չստացվեց (2-6, 6-3, 1-6):

Ադվոկատը հրաժարական տվեց

Սյոնխենգլադբախի «Բորուսիայի» գլխավոր մարզիչ Դիկ Ադվոկատը հրաժարական է տվել: 57-ամյա հոլանդացի մասնագետը վերջին շրջանում քննադատության թիրախ էր դարձել: Նա այդպես էլ չկարողացավ թիմին վերադարձնել նախկին փառքը: «Բորուսիան» ընթացիկ մրցաշրջանում անհաջող է հանդես գալիս՝ պայքարելով բունդեսլիգայում իր տեղը պահպանելու համար: Երբ նոյեմբերին Ադվոկատը գլխավորեց թիմը, նրա գլխավորությամբ «Բորուսիան» 18 հանդիպումներում նույնքան միավոր է վաստակել: Ադվոկատին կփոխարինի թիմի փոխարինողների նախկին մարզիչ Հորստ Կյոպելը:

Հակոբյանը կմասնակցի ՌԴ թիմային առաջնությանը

Սոչիի «Դագոմիս» առողջարանում անցկացվելիք Ռուսաստանի շախմատի ակումբային առաջնությանը կմասնակցի նաեւ գրոսմայստեր Վլադիմիր Հակոբյանը: Բացի նրանից, տարբեր թիմերի կազմերը համալրել են օտարերկրացի եւս մի շարք շախմատիստներ՝ մասնավորապես Իսրայելը ներկայացնող Բորիս Գելֆանդը, ուկրաինացի Վասիլի Իվանչուկը, կանանց աշխարհի չեմպիոնուհի, բուլղարուհի Անտոանետա Ստեֆանովան, Լեհաստանը ներկայացնող աշխարհի փոխչեմպիոնուհի Եկատերինա Կովալեւսկայան, ուկրաինուհիներ Նատալյա Ժուկովան եւ Եկատերինա Լախնոն: Թիմերի կազմերում հանդես կգան նաեւ ռուսաստանցի ուժեղագույն գրոսմայստերներ Պյոտր Սվիդլերը, Ալեքսանդր Գրիշչուկը, Ալեքսանդր Մորոզեւիչը, Եվգենի Բարեեւը, ՌԴ չեմպիոնուհի Նադեժդա Կոսինցեւան, Մոսկվայի չեմպիոնուհի Սվետլանա Մատվեեւան:

Ամռանը Արմսթրոնգը կավարտի մրցելույթները

Ամերիկացի հանրահայտ հեծանվորդ Լենս Արմսթրոնգը հայտարարել է, որ ամռանը հեղինակավոր «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքին մասնակցելուց հետո հրաժեշտ կտա մեծ սպորտին: 33-ամյա հեծանվորդը յուրօրինակ ռեկորդակիր է: Նա վեց անգամ հաղթող է ճանաչվել «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքում: Հուլիսին Արմսթրոնգը կփորձի իր 7-րդ տիտղոսը նվաճել: 23 օրում «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքի մասնակիցները պետք է հաղթահարեն 3500 կմ մրցատարածություն: Անվանի հեծանվորդը հայտարարել է, որ վստահ չէ իր հաջողությանը, սակայն ամեն դեպքում կփորձի ճանաչվել լավագույնը:

Մեծ սպորտին հրաժեշտ տալու մասին լուրերը վերջին ամիսներին հաճախ էին լրատվամիջոցները տարածում՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Արմսթրոնգը բազմիցս հայտարարել էր ավելի շատ ժամանակ իր երեք երեխաներին հատկացնելու ցանկության մասին: Բացի ընտանիքից, Արմսթրոնգը մտադիր է նաեւ զբաղվել իր հիմնադրամի գործունեությամբ, որի նպատակը քաղցկեղով հիվանդներին օգնելն է: Ի դեպ, հեծանվորդի մոտ ժամանակին նման հիվանդություն էին հայտնաբերել, բայց, բարեբախտաբար, Արմսթրոնգը բուժվել էր: Մինչեւ «Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքի մեկնարկը ամերիկացի հեծանվորդը կմասնակցի «Տուր դը Ջորջիա» հեծանվավազքին, որը կանցկացվի Ջորջիա նահանգում 6 օրվա ընթացքում:

Ծանրորդները սկսում են մրցավեճը

Սոֆիայում մեկնարկում է ծանրամարտի կանանց եւ տղամարդկանց Եվրոպայի առաջնությունը, որին հին աշխարհամասի ուժեղագույն ծանրորդների հետ կմասնակցեն նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչները: Մրցումների առաջին օրը մրցահարթակ դուրս կգան մինչեւ 56 կգ քաշային ծանրորդները, ինչպես նաեւ մինչեւ 48 եւ 53 կգ քաշային կարգերում մեդալների համար պայքարող կանայք: Մինչեւ 56 կգ քաշային ծանրորդների մրցավեճին կմասնակցի գյումրեցի Արսեն Թամրազյանը: Հայաստանի հավաքականի կազմում մրցահարթակ դուրս կգան նաեւ ապիտակցի Արմեն Ղազարյանը (69 կգ), գյումրեցիներ Տիգրան Մարտիրոսյանն ու Արսեն Մելիքյանը (երկուսն էլ՝ 85 կգ), ծանրքաշային վանաձորցի ծանրորդ Արթուր Բաբայանը եւ գերծանր քաշային երեւանցի Աշոտ Դանիելյանը: Վերջինս մրցահարթակ դուրս կգա մրցումների վերջին օրը՝ ապրիլի 24-ին:

Անրին կձգտի գերազանցել Ռայթի ռեկորդը

«Արսենալի» ֆրանսիացի հարձակվող Թյերի Անրին խոստովանել է, որ վաղուց է երազում դառնալ թիմի բոլոր տարիների լավագույն ռմբարկուն: Արդյունավետության ռեկորդը ներկայումս պատկանում է անգլիական ֆուտբոլի լեգենդար հարձակվողներից մեկին՝ Յան Ռայթին, որն «Արսենալի» կազմում 185 գոլ է խփել: Նրա ռեկորդը գերազանցելու համար Անրիին անհրաժեշտ է եւս 5 գոլ խփել: Ընթացիկ մրցաշրջանում էլ արդյունավետ խաղով աչքի ընկնող Անրիի համար, իհարկե, 5 գոլ խփելը դժվարին խնդիր չէ եւ, կարծում ենք, արդեն այս տարի նա կարող է դառնալ ռեկորդակիր: Անրին այս առնչությամբ հետեւյալն է նշել. «Ես միշտ կրկնել եմ, որ այնքան էլ չեմ սիրում անհատական մրցանակները, սակայն սա այն դեպքն է, երբ ռեկորդակիր դառնալը մեծ պատիվ կլինի ինձ համար: Կարծում եմ, դա ֆուտբոլային իմ կենսագրությունում ամենանշանակալի նվաճումը կլինի»:

Հիշեցնենք, որ Անրին անցյալ մրցաշրջանում նվաճեց Եվրոպայի լավագույն ռմբարկուի համար սահմանված «Ոսկե խաղակոշիկը»՝ դառնալով 30 գոլի հեղինակ: Ընթացիկ մրցաշրջանում էլ նա վստահորեն գլխավորում է մրցանակի թեկնածուների ցուցակը: Անրիի հաշվին այժմ գրանցված է 25 գնդակ: Երկրորդ տեղում ընթացող Մարեկ Մինտալը խփել է 22 գոլ: Այնպես որ, Անրին բոլոր հնարավորություններն ունի 2-րդ տարին անընդմեջ դառնալու «Ոսկե խաղակոշիկի» դափնեկիր:

10 մլն եվրոն լավ գին է Կալուի համար

Ֆրանսիական «Օսերի» գլխավոր մարզիչ Գի Ռուն չի ցանկանում բաժանվել թիմի աֆրիկացի ֆուտբոլիստ Կալուից: Կոտ դ'Իվուարի հավաքականի 27-ամյա ֆուտբոլիստով բացի Ֆրանսիայի չեմպիոն «Լիոնից» հետաքրքրվում են նաեւ «Լիվերպուլն» ու «Տոտենհեմը»: Այս ակումբները ցանկանում են ամռանը լուծել Կալուի տեղափոխման հարցը: Իսկ ահա, Գի Ռուն կտրականապես դեմ է՝ նշելով, որ ֆուտբոլիստը դեռեւս 3 տարվա պայմանագիր ունի կնքած «Օսերի» հետ: Այլ կարծիքի է «Օսերի» ղեկավարությունը: Ակումբի նախագահը պատրաստ է բանակցություններ սկսել, եթե Կալուի համար 10 մլն եվրո գումար առաջարկվի:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ծանուցում

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Ռադիոընկերության կողմից երկու՝ մինչեւ 30 վայրկյան տեւողությամբ պատգամներ պատրաստելու եւ դրանք հեռարձակելու նպատակով ռադիոընկերություն ընտրելու համար բաց մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ երկու հատ մինչեւ 30 վայրկյան տեւողությամբ՝ «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» եւ «Արժութային կարգավորման եւ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքների դրույթների վերաբերյալ կարճ պատգամների պատրաստման եւ դրանք հեռարձակելու նպատակով ռադիոընկերություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանական անձինք, ովքեր ունեն գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, տեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետություն կենտրոնական բանկ՝ ք. Երեւան 375010, Վազգեն Սարգսյան 6:

Մրցութային առաջարկությունների ընդունման վերջին ժամկետն է ***2005 թ. մայիսի 20-ը, ժամը 17-00:***

Մրցույթի առաջարկությունների (հայտերի) բացման օրն ու ժամն է 2005 թ. մայիսի 20-ը, ժամը 17-00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է մայիսի 25-ին, ժամը 17-00:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մամուլի ծառայություն, հեռ.՝ 58-00-52, ներքին 07-02:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Մուլտիպլիկացիոն տեսահոլովակների նկարահանման նպատակով ընկերություն ընտրելու համար բաց մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ Հայաստանի Հանրապետությունում բնակչության կողմից խնայողությունները դրամով իրականացնելու շահավետությունը եւ հարմարավետությունը ներկայացնող մինչեւ 20 վայրկյան տեւողությամբ 6 հատ երկչափանի (2D ֆորմատի) մուլտիպլիկացիոն տեսահոլովակների պատրաստման նպատակով ընկերություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանական անձինք, ովքեր ունեն գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, տեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Տեսահոլովակները պատրաստվելու են ըստ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից հաստատվող սցենարի, որի նախնական տարբերակներին մրցույթի մասնակիցները կարող են ծանոթանալ Կենտրոնական բանկի մամուլի ծառայությունում: Մասնակիցները կարող են նաեւ ներկայացնել իրենց առաջարկած տեսահոլովակների սցենարների հնարավոր տարբերակները:

Մրցութային առաջարկություններն անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ք. Երեւան 375010, Վազգեն Սարգսյան 6:

Մրցութային առաջարկությունների ընդունման վերջին ժամկետն է ***2005 թ. մայիսի 20-ի ժամը 17-00-ն:***

Մրցույթի առաջարկությունների (հայտերի) բացման օրն ու ժամն է 2005 թ. մայիսի 20-ին ժամը 17-00-ն:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է մայիսի 25-ին, ժամը 17-00-ին:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մամուլի ծառայություն, հեռ. 58-00-52, ներքին 07-02:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

Microsoft CERTIFIED Partner
Microsoft CERTIFIED Technical Education Center
VUE

@rminco
Global Telecommunications

VUE տեստային կենտրոնը առաջարկում է հանձնել Microsoft, CIW, Cisco Systems եւ այլ ֆիրմաների տրամադրած քննություններ եւ ստանալ համապատասխան վկայական:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել

Փ. Բյուզանդի 1/3, 7-րդ հարկ

ժամը 10.00-17.30

Հեռախոս 582-760

Նորարար փործառական արվեստի կենտրոնը

Ապրիլի 22-ից մայիսի 13-ը կազմակերպում է ցուցահանդես՝

«... ԵՎ ԵՂԵՎ ԼՈՒՅՍ ԽԱՎԱՐԻ ՄԵՋ»

Կներկայացվեն արվեստագետներ Ջորջե Լյուրելյա, Նաչո Մարտինի, Ասիեր Գոգորցայի ստեղծագործությունները

Բացումը ժ. 17:00-ին,

դիտման ժամերը՝ երկուշաբթի-ուրբաթ, ժ.11:00-17:00

շաբաթ, ժ.11:00-15:00

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 20.04.2005թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	445.25	440.80	449.70
EUR	1	ԵՎՐՈ	578.65	575.20	582.10
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	16.04	15.10	17.00

«Պրես-Ասսաշե» ընկերությունն անցկացնում է 2005 թ. երկրորդ կիսամյակի ՀՀ, ՌԴ եւ ԱՊՀ այլ երկրներում հրատարակվող թերթերի, ամսագրերի եւ այլ պարբերականների, ինչպես նաեւ բուհական մասնագիտական-ուսումնական գրականության բաժանորդագրություն: Հրավիրում ենք համագործակցության: Բաժանորդագրությունը կարող եք ձեւակերպել ընկերության գրասենյակում Մարշալ Բաղրամյան 45/10 հասցեով:

Հեռ.՝ 270-222

Հեռ./Ֆաքս՝ 278-255

THE EURASIA FOUNDATION
USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

Եվրասիա հիմնադրամի հայաստանյան ներկայացուցչությունը հայտարարում է դրամաշնորհների բաց մրցույթ

«Վեճերի լուծման այլընտրանքային եղանակների զարգացումը Հայաստանում»

թեմայով

Նպատակը

Մրցույթի նպատակն է բարելավել իրավական դաշտը փոքր և միջին ձեռնարկությունների զարգացման համար՝ տնտեսական վեճերի լուծման այլընտրանքային եղանակները խթանելու միջոցով

Ովքեր կարող են մասնակցել մրցույթին

Գործարար ընկերակցությունները, իրավաբանների մասնագիտացված ընկերակցությունները, առեւտրաարդյունաբերական պալատները և հասարակական կազմակերպությունները կարող են մասնակցել մրցույթին, եթե նրանք գրանցված են ՀՀ գործող օրենսդրության համաձայն և ունեն համապատասխան որակավորում ունեցող մասնագետներ ծրագիրն իրականացնելու համար:

Ինչպես դիմել

Հայտերը հարկավոր է ներկայացնել Եվրասիա հիմնադրամի երևանյան գրասենյակ մինչև **2005 թ. մայիսի 22-ը, ժ.17:00:** Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու, ինչպես նաև անհրաժեշտ փաստաթղթերի փաթեթը ստանալու համար կարող եք դիմել Եվրասիա հիմնադրամի երևանյան գրասենյակ կամ այցելել www.eurasia.am <http://www.eurasia.am> վեբ կայքը:

2005թ. ապրիլի 29-ին, ժ.15:00 Եվրասիա հիմնադրամի երևանյան գրասենյակում հետաքրքրված կազմակերպությունների համար տեղի կունենա տեղեկատվական սեմինար:

Հիմնադրամի կողմից չի նախատեսվում անհատական խորհրդատվության տրամադրում:

Մրցույթը ֆինանսավորվում է ԱՄՆ Միջազգային Զարգացման Գործակալության (USAID) կողմից:

Եվրասիա հիմնադրամ, հայաստանյան ներկայացուցչություն

Հասցե՝ ՀՀ, Երևան 375019, Դեմիրճյան փ. 4

Հեռ./Ֆաքս՝ (374 1) 56.54.78, 58.60.59, 58.61.59

Էլ. հասցե: eurasia@eurasia.am

Վեբ կայք: www.eurasia.am

Հայտարարություն

Կորել է Գուրգեն Հակոբյանին պատկանող թիվ 006208 «Սոֆտ Նոտա» ՍՊԸ-ի բաժնեմասի նկատմամբ սեփականության իրավունքի վկայագիրը, տրված 26.07.03թ. Պետ.ռեգիստրի խորհրդային տարածքային բաժնի կողմից: Համարել անվավեր:

«Իննա-գրուպ» ՍՊԸ-ն «Աղամանդ» ԵԱՀԲ-ի հարթակում կազմակերպում է «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ-ին օտարման իրավունքով պատկանող գույքի աճուրդային վաճառքը՝

Բնակելի տուն, ընդ. մակերեսը՝ 465.7 քմ, հողամասի չափը՝ 340 քմ

Հասցեն՝ ք. Երեւան, Նոր Արեշ 26, 58/1 տուն

Մեկնարկային գինը՝ 14.400.000 դրամ:

Աճուրդի փուլերը՝ դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով, ս. թ. մայիսի 20-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, ժ. 13:00-ից մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 30-ը՝ ք. Երեւան, Ազաթանգեղոսի 6/1 հասցեով:

Տեղեկությունների համար դիմել «Իննա-գրուպ» ՍՊԸ-ին:

Հեռ.՝ 58-12-42 կամ 56-31-15:

FINCA
Small Loans-Big Change

«ՖԻՆՔԱ» բարեգործական հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ աղմինիստրատիվ ասիստենտի թափուր տեղի համար

Ներկայացվող պահանջները հետեւյալն են՝

- հայերենի, ռուսերենի եւ անգլերենի գերազանց իմացություն,
- գրավոր եւ բանավոր թարգմանությունների կատարողություն նշված լեզուներով,
- մասնագիտական բարձրագույն կրթություն,
- համակարգչին եւ գրասենյակային տեխնիկային տիրապետելու հմտություն,
- աշխատանքային փորձը ցանկալի է:

Անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել «ՖԻՆՔԱ» կազմակերպության գրասենյակ աշխատանքային օրերին, **ժամը 9:00-18:00-ը:**

Հասցեն՝ **Ազաթանգեղոսի 2ա**, հեռախոս՝ **58-48-63, 54-55-31/32:**

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ **ապրիլի 29-ը:**

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA
LOG ON TO **WWW.AZG.AM**

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 19. 04. 2005 Գինը՝ 100 դրամ